

SF
Z-17
(1,58)321-323

Finnland/Schulministerium

Finnlands Gesetzessammlung
Nr. 321-323

1958 Helsinki

Volksschulgesetzesvorlage

Georg-Eckert-Institut BS78

1 235 392 2

SF

Z-17(1,58)321-323

Sisällys: N:o 321. Kansakouluasetus, siv. 721. — N:o 322. Asetus kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä, siv. 757. — N:o 323. Asetus oppikoulujen lukusuunnitelmista annetun asetuksen muuttamisesta, siv. 765.

N:o 321.

Kansakouluasetus

Annettu Naantalissa 23 päivänä heinäkuuta 1958.

Opetusministerin esittelystä säädetään 1 päivänä heinäkuuta 1957 annetun kansakoululain (247/57) 91 §:n nojalla:

1 luku.

Kansakoulusta yleensä.

1 §.

Kansakoulussa annettava opetus ja kasvatustyö on niin järjestettävä, että koulu täyttää sille kansakoululaissa määrätyn tehtävän.

Opetus kansakoulussa on julkista. Koulun johtaja voi kuitenkin järjestyksen säilyttämiseksi rajoittaa pääsyä opetusta seuraamaan.

2 §.

Lukuvuoden työn alkamisajasta on kansakoulun johtokunnan toimesta vähintään kahta viikkoa aikaisemmin ilmoitettava sopivaksi katsottavalla tavalla lasten vanhemmille. Ilmoitus on kiinnitettävä sanotuksi ajaksi myös koulun ulko-ovelle tai erityiselle ilmoitustaululle. Jos kunta on määrännyt, että vieraan piirin lapsella on koulunkäyntioikeus piirin koulussa, on ilmoitus alkamisajasta toimitettava kirjallisesti lapsen huoltajalle.

3 §.

Milloin yksiopettajaisessa koulussa kansakoululain 4 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa oppilaita opetetaan kahdessa ryhmässä, lukuvuoden työ alkaa elokuun alkupuolella ja päättyy kesäkuun 15 päivänä taikka, jos se on sunnuntai tai juhlapäivä, sen edellisenä arkipäivänä.

Koulupiirissä, jossa oppilailta on pitkiä tai muutoin vaikeita koulumatkoja taikka jossa vesistöjen jäätymis- ja sulamisvaiheet ovat esteenä yhtäjaksoisen koulunkäynnin järjes-

tämiseksi, saadaan alempien luokkien tai koko koulun työ alkaa elokuussa ja päättyä kesäkuussa.

Kansalaiskoulun työ voidaan syksyisin, jos sen oppilaat tai näiden enemmistö tarvitaan avuksi maatalous- tai muiden väestön vakinaiseen elinkeinon kuuluvien kii-reellisten töiden suorittamiseen, keskeyttää kansakoulun johtokunnan päätöksellä enintään kahdeksitoista koulutyöpäiväksi. Menetetetyt työpäivät on tällöin korvattava niin kuin edellä 2 momentissa on säädetty.

4 §.

Koulun työpäiväksi luetaan työjärjestyksen mukainen täysituntinen päivä sekä lukukausien päättäjäispäivät. Jos työpäivä pakotavasta syystä keskeytyy, saadaan hoitamatta jääneet tunnit pitää myöhemmin, kuitenkin niin, etteivät oppilaiden työpäivät sen vuoksi tule kuutta tuntia pitemmiksi.

Työpäiväksi ei lueta kesäsiirtolan työaikaa eikä oppilaiden muuta kesätoimintaa.

5 §.

Kesäloman lisäksi kansakoulussa on vähintään kaksitoista päivää kestävä joululoma sekä viiden päivän pääsiäisloma.

Lupapäiviä annetaan lukuvuoden kestäessä vähintään kymmenen. Ne on sijoitettava pitkin työkautta yleensä samoiksi päiviksi koulun kaikilla luokilla ja yleensä välittömästi sunnuntain tai juhlapäivän edelle tahi jälkeen, kuitenkin vähintään kolme perättäin kevät-lukukauden hiihtoaikaan.

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
Schulbuchbibliothek

87/1240

Lomaa tai lupapäivää seuraavana koulu-päivänä ei yleensä ole kotitehtävien kuulustelua eikä kokeita.

6 §.

Milloin koulun työ on kulkutaudin takia tai muusta voittamattomasta syystä ollut keskeytyneenä tai on alkanut säädettyä aikaa myöhemmin, korvattakoon menetetyt työpäivät lupapäiviä kohtuullisessa määrässä vähentämällä ja, ellei se riitä, pidentämällä lukuvuoden opetusaikaa, kuitenkin enintään kuudella työpäivällä.

7 §.

Päivän työ aloitetaan lyhyellä alkuhau-taudella. Sen jälkeen seuraavat kuusikymmentä minuuttia kestävät koulutunnit. Tun-nista käytetään vähintään neljäkymmentäviisi minuuttia työjärjestyksen mukaiseen opetukseen ja vähintään kymmenen minuut-tia välituntiin. Ruokailuvälitunti kestäköön ainakin kaksikymmentäviisi minuuttia. Mil-loin käytännöllisessä työopetuksessa, retkei-lyllä tai muusta syystä välitunti ei ole tar-koituksenmukainen, annettakoon sen sijasta sopivissa kohdin työtauvoja yksityisille oppi-laille tai ryhmille, mutta työpäivää ei saa lyhentää.

Koulun päivittäisen työajan ulkopuolella voidaan oppilaille järjestää vapaaehtoisia koulun työtä edistäviä kerhoja.

8 §.

Syyslukukauden työajan päättyessä pide-tään joulujuhla ja kevätlukukauden työajan lopussa oppilastöiden näyttely ja lukuvuoden päättäjäiset.

Yleisinä liputuspäivinä ja koulun omina juhlapäivinä koulu on liputettava.

9 §.

Jos varsinaisessa kansakoulussa, apukou-lussa tai kansalaiskoulussa on lapinkielisiä oppilaita, on näille oppilaille annettava suul-lista opetusta tarpeen ja mahdollisuuden mukaan heidän äidinkielellään.

10 §.

Opetuksessa käytetään kouluhallituksen hyväksymiä oppikirjoja. Kuitenkin voidaan kansalaiskoulussa, apukoulussa ja muilla eri-tyisluokilla kansakouluntarkastajan luvalla käyttää oppikirjoina muitakin sopivia teok-

sia, jos tarkoitukseen soveltuvaa kouluhalli-tuksen hyväksymää oppikirjaa ei ole.

11 §.

Opetuksessa noudatetaan kouluhallituksen vahvistaman kaavan mukaan laadittua ope-tussuunnitelmaa, jossa määrätään koulutyön yleinen järjestely, oppiaineet, oppimäärät sekä oppikirjat. Opetussuunnitelmaan kuu-luu erityisenä osana jokaista lukuvuotta var-ten valmistettava vuositarkiste, jossa määrä-tään koulun työaika, jokaisen luokan ja kun-kin opettajan työjärjestys, koulunkäyntinsä päättäneiden nuorten opinto- ja kerhotoimin-nan työjärjestys, opetusryhmät, luokan val-vojat, mikäli heitä tarvitaan, sekä opettajain, tuntiopettajain ja työnohjaajain suoritettava työ määrä viikkotunneiksi laskettuna.

Milloin kunnan opettajat ovat kansakoulu-lautakunnan kokoon kutsumassa kokouksessa tehneet ehdotuksen käytettävistä oppikir-joista, on tämä ehdotus opetussuunnitelmassa otettava huomioon, ellei ole erityistä syytä siitä poiketa.

12 §.

Opetussuunnitelman laatii koulun johtaja yhteistoimin toisten opettajain kanssa ja alis-taa sen johtokunnan hyväksyttäväksi. Johto-kunnalla on valta tehdä ehdotukseen tarpeel-lisiksi katsottavat muutokset, minkä jälkeen suunnitelma on alistettava, paitsi keskikoulu-a koskevalta osalta, kansakouluntarkastajan vahvistettavaksi. Jos tarkastaja ei katso voi-vansa sitä vahvistaa, hänen tulee tarpeelliset ohjeet antaen palauttaa se uudelleen käsitel-täväksi. Ellei kansakouluntarkastaja vahvista-uuttakaan suunnitelmaa, hänen tulee alistaa asia kouluhallituksen ratkaistavaksi.

Vahvistaessaan opetussuunnitelmaan liitty-vän vuositarkisteen kansakouluntarkastajalla on valta, palauttamatta sitä uudelleen val-mistettavaksi, tehdä siihen voimassa olevien säännösten ja määräysten edellyttämät muu-tokset.

Mitä edellä on säädetty opetussuunnitel-man valmistamisesta ja vahvistamisesta, nou-datetaan myös, kun vahvistettua opetus-suunnitelmaa muutetaan. Jos kouluhallitus katsoo, että opetussuunnitelmaa on muutet-tava, johtokunta on velvollinen neljän kuu-kauden kuluessa kouluhallituksen päätöksestä tiedon saatuaan, alistamaan uuden suunnitel-man kansakouluntarkastajan vahvistettavaksi.

13 §.

Kaupungin ja kauppalan kansakoulun ohjesäännössä voidaan määrätä, että kunnan samankielisissä rinnakkaisissa koulumuodoissa noudatetaan joko kokonaan tai osaksi samaa opetussuunnitelmaa, jonka vuositarkiste on kuitenkin valmistettava erikseen kullekin koululle. Tällöin on ohjesäännössä myös määrättävä, missä järjestyksessä opetussuunnitelma valmistetaan. Hyväksymisestä ja vahvistamisesta on voimassa, mitä edellä 12 §:ssä on säädetty.

14 §.

Keskikoulun opetussuunnitelma ja sen vuositarkiste on alistettava kouluhallituksen vahvistettavaksi. Ellei kouluhallitus katso voivansa sitä vahvistaa, on se tarpeellisin ohjein palautettava johtokunnalle, jonka tulee ottaa asia uudelleen käsiteltäväksi. Jos kouluhallitus ei hyväksy johtokunnan laatimaa uuttakaan suunnitelmaa, on sillä valta tehdä siihen tarpeellisiksi katsomansa muutokset. Vahvistettavaksi tarkoitettu suunnitelma on johtokunnan toimittava kansakouluntarkastajalle, jonka tulee antaa asiasta lausuntonsa ja lähettää suunnitelma ja vuositarkiste kouluhallituksen tutkittavaksi.

15 §.

Järjestyksen ylläpitämistä varten koulussa ja oppilasasuntolassa voi opettajakunta, oppilasasuntolan osalta kuultuaan asuntolanhoitajaa, antaa järjestyssääntöjä, jotka on saatettava johtokunnan tietoon. Jos johtokunta tahtoo päättää näistä järjestyssäännöistä, on asia käsiteltävä samassa järjestyksessä kuin opetussuunnitelma laaditaan.

16 §.

Kun oppilaan huoltaja, joka haluaa oppilaan uskonnonvapauslain (267/22) 8 §:n nojalla vapautettavaksi koulun yleisestä uskonnonopetuksesta, on tehnyt siitä mainitun lain täytäntöönpanosta annetun asetuksen (334/22) 6 §:n mukaisen ilmoituksen koulun johtajalle, on tämän ilmoitettava asia johtokunnalle, jonka tulee vapauttaa oppilas sanotusta opetuksesta.

Milloin huoltaja haluaa koulun yleisestä uskonnonopetuksesta vapautetulle oppilaalle hänen tunnustuksensa mukaista uskonnonopetusta, hänen on pyydettävä sitä kirjallisesti johtokunnalta, jonka tulee, jos vaatimus

on lakiin perustuva, järjestää oppilaalle hänen tunnustuksensa mukaista opetusta.

Jos rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta haluaa järjestää tunnustuksensa mukaista uskonnonopetusta koulun yleisestä uskonnonopetuksesta vapautetulle oppilasvähemmistölle, tulee sen hankkia opetuksen järjestämiselle ja opetussuunnitelmalle kouluhallituksen hyväksyminen.

Kansakoululain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua uskontojen historian ja siveysopin opetusta viidelle tai sitä useammalle koulun yleisestä uskonnonopetuksesta vapautetulle oppilaalle, jotka eivät voi näyttää saavansa oman tunnustuksensa mukaista uskonnonopetusta koulun ulkopuolellakaan, on annettava vähintään yhtä viikkotuntia vastaava aika.

2 luku.

Varsinainen kansakoulu.

17 §.

Varsinaisen kansakoulun ensimmäisen luokan oppilaat saavat opetusta 20—24, toisen 24—26, kolmannen 28—30, neljännen 30 ja sitä ylempien luokkien oppilaat 30—32 tuntia viikossa.

Jos neljännellä tai sitä ylemmällä luokalla opetetaan vapaaehtoista ainetta, voi luokan viikkotuntimäärä olla kahta suurempi kuin 1 momentissa on säädetty.

18 §.

Jos yhdessä opetettavassa ryhmässä, johon kuuluu ensimmäisen tai toisen vuosiluokan oppilaita, on vähintään kaksikymmentäviisi oppilasta, voidaan ryhmä äidinkielen ja laskennon opetuksessa jakaa yhteensä kolmena tuntina viikossa kahteen erikseen opetettavaan osaan.

Käsityön opetusryhmässä ei yleensä saa olla enempää kuin kaksikymmentä oppilasta.

Milloin poikia ja tyttöjä opetetaan erikseen käsityössä sekä voimistelussa ja urheilussa, on muutoin eri opetusryhmiin kuuluvat samaa sukupuolta olevat oppilaat yhdistettävä samaan opetusryhmään siinä määrin kuin laissa ja edellä tässä pykälässä olevat säännökset ryhmien suuruudesta sen sallivat. Tällöin ei kuitenkaan ensimmäisen eikä toisen vuosiluokan oppilaita yleensä saa yhdistää samaan ryhmään neljännen eikä sitä

ylempien vuosiluokkien oppilaiden kanssa eikä saman vuosiluokan samaa sukupuolta olevia oppilaita yleensä saa sijoittaa eri opetusryhmiin.

19 §.

Milloin on tarkoituksenmukaista yhdistää kaksiolettajaisessa kansakoulussa, jonka ylempään opetusryhmään on liitetty kansalaiskoulu, neljä alinta vuosiluokkaa samaksi opetusryhmäksi tai harvan asutuksen, vaikeiden koulumatkojen tai muiden poikkeuksellisten syiden vuoksi järjestää yksiolettajaisessa kansakouluun vain kaksi, kolme tai neljä alinta vuosiluokkaa, voi kouluhallitus antaa siihen luvan. Jos tällöin opetetaan yhdessä neljää vuosiluokkaa, ei oppilaiden lukumäärä saa nousta viittätoista suuremmaksi.

20 §.

Jos yksiolettajaisessa kansakoulussa, jossa on seitsemän tai, kansalaiskoulun oppilaat mukaan luettuina, kahdeksan vuosiluokkaa, on yhteensä enintään viisitoista oppilasta, saadaan kaikkia vuosiluokkia opettaa yhdessä. Muussa tapauksessa on kahden tai kolmen alimman luokan oppilaita opetettava erikseen neljä viikkoa syksyllä ja kaksi keväällä sekä lisäksi tarvittava aika yhtenä työpäivänä viikossa työkauden muuna aikana. Jäljelle jäävä työaika käytetään ylempien luokkien erikseen opettamiseen.

21 §.

Milloin varsinaisessa kansakoulussa on kansakoululain 54 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erikoisopettajia, opetustyö on opettajien kesken jaettava siten, että vähintään puolet kunkin oppilaan oppitunneista on saman opettajan hoidettavana.

3 luku.

Kansalaiskoulu.

22 §.

Kansalaiskoulun tulee läheisesti liittyä elinkeinoelämään ja yhteistoiminnassa asianomaisten viranomaisten kanssa auttaa oppilaita valitsemaan siinä tehtävänsä sekä luoda pohja varsinaiselle ammattiopetukselle. Oppilaiden taipumuksista, kyvyistä ja harrastuksista on ammatinvalinnan ohjauksen helpottamiseksi tehtävä kouluhallituksen anta-

mien ohjeiden mukaan oppilastarkkailuun perustuvia jatkuvia muistiinpanoja.

Kansalaiskoulun opetuksen tulee olla monipuolista ja ammatinvalinnan edellytyksiä lisäävää. Väestön elinkeinoelämän tarpeiden sekä oppilaiden taipumusten ja harrastusten mukaan kansalaiskoulun opetuksessa pääpaino voidaan suunnata lähinnä jonkin tai joidenkin elinkeinoryhmien alalle.

23 §.

Kansalaiskoulun pysyvästi opetettavat oppiaineet on määrättävä kansakoulun ohjesäännössä. Muista oppiaineista päätetään opetus suunnitelmassa.

24 §.

Kansalaiskoulussa oppilaat saavat opetusta 30—36 tuntia viikossa.

Oppilaan työpäivään ei yleensä saa kuulua enempää kuin kuusi oppituntia.

25 §.

Käsityössä sekä kotitalouden ja muiden käytännöllisten aineiden työharjoituksissa opetetaan yhdessä enintään kahtakymmentä oppilasta.

Voimistelussa ja urheilussa on poikia ja tyttöjä opetettava erikseen.

Käsityössä sekä kotitalouden ja muiden käytännöllisten aineiden työharjoituksissa ynnä voimistelussa ja urheilussa on muutoin eri opetusryhmiin kuuluvat, samaa sukupuolta olevat oppilaat yhdistettävä samaan opetusryhmään siinä määrin kuin kansakoululaissa ja tässä asetuksessa olevat säännökset opetusryhmien suuruudesta sallivat. Tällöin ei kuitenkaan saa yhdistää perättäisten luokkien oppilaita samaan opetusryhmään, jos opetus yhdistämisen johdosta jouduttaisiin väliaikaisesti järjestämään vuorokursseina, eikä saman vuosiluokan samaa sukupuolta olevia oppilaita yleensä saa sijoittaa eri opetusryhmiin.

26 §.

Syrjäseudulla tai poikkeuksellisissa oloissa kansalaiskoulu voidaan järjestää, niinkuin 19 ja 20 §:ssä on säädetty, varsinaisen kansakoulun ylemmän opetusryhmän yhteydessä annettavana käytännöllisluontoisena opetuksena, jolloin riittävä määrä oppiajasta käytetään asujaimiston elinkeinoelämään keskeisesti liittyviin oppiaineisiin, uskontoon

ja uskontojen historiaan, yhteiskuntaoppiin, äidinkieleen ja kirjallisuuteen, käsityöhön sekä kotitalouteen ja lastenhoitoon.

Milloin oppilasmäärä on vähäinen eikä muutakaan estettä ole, saadaan kansalaiskoulun oppilaita muulloinkin yhdistää varsinaisen kansakoulun oppilaiden kanssa yhdessä opetettavaan ryhmään käsityössä, voimistelussa ja urheilussa sekä laulussa.

4 luku.

Apukoulu ja muu erityisopetus.

27 §.

Apukoulu on kansakoulu, jossa annetaan opetusta henkisessä kehityksessä viivästyneille ja lievästi vajaamielisille lapsille.

28 §.

Apukoulussa on kahdeksan vuosiluokkaa. Apukouluun siirtää johtokunta kansakoulun tarkastajan suostumuksella oppilaan, joka ei ole menestynyt varsinaisessa kansakoulussa ja joka on todettu henkisessä kehityksessään viivästyneeksi tai lievästi vajaamieliseksi. Siirtoa ei saa suorittaa neuvottelematta oppilaan huoltajan kanssa.

Apukouluun voidaan siirtää oppilas, joka sitä ennen on käynyt vähintään lukuvuoden varsinaista kansakoulua. Erityisestä syystä voidaan apukouluun ottaa oppilas, joka ei ole käynyt yhtä vuotta varsinaista kansakoulua.

29 §.

Apukoulussa ei saa opettaa yhdessä useampaa kuin viittätoista oppilasta. Milloin yhdessä opetettavassa ryhmässä on oppilaita useammalta kuin neljältä vuosiluokalta, ei oppilasmäärä saa olla kymmentä suurempi. Kouluhallitus voi kuitenkin erityisestä syystä antaa luvan suurempienkin ryhmien yhdessä opettamiseen.

30 §.

Apukoulun ensimmäisellä luokalla opetaan 20—24 viikkotuntia, toisella 24—26, kolmannella 26—28, neljännellä 28—30 ja sitä ylempillä 30—32 viikkotuntia.

31 §.

Apukoulun oppilaan, joka osoittaa riittävää edistymistä, voi johtokunta kansakoulun-

tarkastajan suostumuksella siirtää takaisin varsinaiseen kansakouluun tai kansalaiskouluun hänen kehitystään vastaavalle luokalle.

32 §.

Apukoulussa opetetaan samoja aineita kuin varsinaisessa kansakoulussa ja kansalaiskoulussa, niiden oppimääriä kuitenkin siten mukauttamalla kuin opetuksen menestyminen vaatii.

Apukoulun ylempillä luokilla tulee opetuksella olla käytännölliseen elämään valmistava luonne.

Apukoulussa on erityistä huomiota kiinnitettävä oppilaiden kasvatukseen, rohkaisuun ja itseluottamuksen herättämiseen sekä puhtauden, siisteyden ja hyvän käytöksen opettamiseen.

33 §.

Apukoulun tulee mahdollisuuden mukaan pitää erityistä huolta entisistä oppilaistaan ja tukea heidän pyrkimyksiään sijoittua yhteiskuntaan sen hyödyllisinä jäseninä.

34 §.

Kunnassa, jossa on apukoulu, voi olla poikkeuksellisten oppilaiden tarkkailuluokka tai -luokkia.

Tarkkailuluokan yhdessä opetettava oppilasryhmä ei saa olla kymmentä suurempi.

Tarkkailuluokalle siirtää johtokunta kansakouluntarkastajan suostumuksella oppilaan, joka ei ole menestynyt varsinaisessa kansakoulussa, mutta jota ei ole syytä siirtää apukouluun tai muuhun tarjona olevaan erityiskouluun.

Tarkkailuluokilla noudatetaan varsinaisen kansakoulun ja kansalaiskoulun opetussuunnitelmaa ja tuntijakoa.

35 §.

Kunnan, joka haluaa perustaa sellaisen apukoulun, jonka ylläpitämiseen sillä ei ole lain mukaan velvollisuutta, tai kansakoululain 14 §:ssä tarkoitetun erityiskoulun tai -luokan tahi edellä 34 §:ssä tarkoitetun tarkkailuluokan, tulee saada perustamiseen lupa kouluhallitukselta. Sama on voimassa erityisopettajan ottamisesta antamaan opetusta varsinaisessa kansakoulussa tai kansalaiskoulussa oleville poikkeuksellisille oppilaille.

Sokeiden ja kuurojen oppilaitoksista ja niissä annettavan opetuksen järjestämisestä säädetään erikseen.

5 luku.

Keskikoulu.

36 §.

Valtioneuvosto voi myöntää luvan kansakouluun kuuluvan keskikoulun perustamiseen köyhälle ja syrjäiselle kunnalle, jos koulu on paikkakunnan jatkuvan sivistystarpeen vaatima. Perustamislupa voidaan poikkeuksellisesti myöntää muullekin kunnalle, jossa ei ennestään ole oppikoulua ja jossa keskikoulun tarve on erittäin suuri, mikäli valtioneuvosto harkitsee, että koulu tärkeällä kokeilulla opetuksen ja kasvatuksen alalla voi tuottaa erityistä hyötyä valtakunnan opetus-toimelle.

Keskikoulun perustamista koskeva hakemus on toimitettava kansakouluntarkastajalle ennen helmikuun 1 päivää sinä vuotena, jonka syyslukukauden alussa koulu on tarkoitettu avattavaksi. Hakemukseen on liitettävä selvitys koulun käyttöön luovutettavista huonetiloista pohjapiirroksineen ja mittatietoineen sekä koulun todennäköisestä oppilasmäärästä, erikseen alimmalle luokalle tulevasta, sekä, jos koulu on tarkoitettu kokeilukouluksi, yksityiskohtainen selvitys kokeilun laadusta ja laajuudesta.

Kansakouluntarkastajan on viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen kouluhallitukselle.

37 §.

Milloin keskikoulun alimmalle luokalle on hyväksytty vähintään kuusikymmentä oppilasta, voidaan sille perustaa rinnakkaisluokka. Jos oppilaita on vähintään sata, rinnakkaisluokkia voi olla kaksi sekä, jos alimman luokan oppilasmäärä on vähintään sataneljäkymmentä, kolme rinnakkaisluokkaa. Muilla luokilla tulee olla rinnakkaisluokkia niin monta, ettei yhdessä opetettavien oppilaiden määrä nouse neljääkymmentä suuremmaksi.

Rinnakkaisluokan perustamiseen on saatava kouluhallituksen lupa.

38 §.

Keskikoulu rakentuu kansakoulun neljän tai kuuden vuosiluokan pohjalle. Ensimmäi-

nittu on viisivuotinen ja jälkimmäinen kolmitai nelivuotinen.

Keskikoulun oppilaat saavat opetusta 30—36 tuntia viikossa. Oppilaan työpäivään ei saa sisältyä useampaa kuin seitsemän oppituntia.

39 §.

Keskikoulussa opetetaan uskontoa, äidinkieltä, historiaa ja yhteiskuntaoppia, maantietoa ja luonnonhistoriaa, fysiikkaa, kemiaa, matematiikkaa, toista kotimaista kieltä, yhtä vierasta kieltä, voimistelua, urheilua ja terveysoppia, piirustusta, käsityötä, kotitaloutta sekä laulua. Tämän lisäksi koulussa voidaan opettaa yhtä vapaaehtoista ainetta, jos sitä saamaan ilmoittautuu vähintään kahdeksan oppilasta. Kun erityiset syyt niin vaativat, voi kouluhallitus antaa luvan, että koulun opetussuunnitelmaan otetaan yksi pakollinenkin lisäaine.

40 §.

Keskikoulun oppilaat valitaan pyrkijöistä varsinaisessa kansakoulussa annetun todistuksen, opettajan lausunnon ja keskikoulussa suoritettavan pääsytutkinnon perusteella niin kuin on säädetty oppilaiden ottamisesta valtion oppikouluihin.

Jos oppivelvollinen oppilas ei menesty opiskelussaan, hänet siirretään kouluasteesta riippuen joko varsinaiseen kansakouluun tai kansalaiskouluun. Siirtämisestä päättää kansakouluntarkastaja opettajakunnan esityksestä.

41 §.

Käsityössä sekä fysiikan ja kemian oppilastöissä ei yhdessä opeteta enempää kuin kahtakymmentä oppilasta eikä kotitalouden käytännöllisissä työharjoituksissa enempää kuin kuuttatoista.

Voimistelussa ja urheilussa sekä terveysopissa opetetaan poikia ja tyttöjä erikseen.

Käsityössä sekä voimistelussa ja urheilussa on muutoin eri opetusryhmiin kuuluvat, samaa sukupuolta olevat oppilaat yhdistettävä samaan opetusryhmään siinä määrin kuin kansakoululaisissa ja tässä asetuksessa olevat säännökset ryhmien enimmäismäärästä sen sallivat. Tällöin ei kuitenkaan yleensä saa yhdistää samaan ryhmään oppilaita muilta kuin joko kahdelta peräkkäiseltä tai kolmelta rinnakkaiselta luokalta.

42 §.

Jos keskikoululle halutaan saada samanlainen oikeus kuin on valtion keskikouluilla antaa säädetyt oppimäärät suorittaneille keskikoulutodistuksia, on johtokunnan toimittava siitä hakemus ja tarpeellinen selvitys kansakouluntarkastajan välityksellä kouluhallitukselle, joka suoritetun tarkastuksen perusteella voi myöntää anotun oikeuden määrääjäksi tai toistaiseksi.

6 luku.

Nuorisotyö.

43 §.

Opettajan tulee pyydetessä antaa koulunkäyntinsä päättäneille nuorille tietoja, selostuksia ja neuvoja erityisesti vapaa-ai-koina tapahtuvaa itseopiskelua varten.

Koulunkäyntinsä päättäneelle nuorisolle voidaan koulun toimesta järjestää sellaista opinto- ja sivistysharrastuksia edistävää toimintaa, joka on sopusoinnussa koulun kasvatus-tehtävän kanssa ja jonka järjestämiseen koululla on riittävät edellytykset, mikäli tähän toimintaan ilmoittautuu osanottajiksi vähintään kahdeksan koulunkäyntinsä päättäneitä nuorta. Työjärjestys, jossa määrätään ohjaaja tai ohjaajat ja, jos se on tarpeen, yhteinen johtaja, valmistetaan ja vahvistetaan niinkuin 12 §:ssä on säädetty. Aloitettua toimintaa saadaan jatkaa niin kauan kuin vähintään kuusi koulunkäyntinsä päättäneitä nuorta ottaa siihen säännöllisesti osaa. Kansakouluntarkastajan luvalla voi toimintaan osallistua myös kansalaiskoulun ja keskikoulun oppilaita. Näitä ei kuitenkaan lueta edellä mainittuihin oppilaiden vähimmäismääriin.

Pyydetessä on osanottajalle annettava todistus hänen suorituksistaan, taidostaan ja käytöksestään toiminnan aikana.

44 §.

Kirjaston tulee olla määrääjain avoinna. Sen yhteyteen on mahdollisuuden mukaan järjestettävä myös lukutilaa koulunkäyntinsä päättäneille nuorille.

45 §.

Jos oppivelvollisuusiän sivuuttanut henkilö haluaa suorittaa erityisessä tutkinnossa kansakoulun oppimäärän tai osan siitä ja sen

perusteella saada todistuksen, tulee hänen ilmoittautua asuinpaikkansa koulupiirin kansakoulun johtajalle. Kuulustelun toimittaa johtajan määräämä opettaja ja antaa, jos kuulustellun tiedot vastaavat kansakoulun oppimääriä, hänelle siitä kouluhallituksen vahvistaman kaavan mukaisen todistuksen, jonka myös johtaja allekirjoittaa. Jos tutkinto suoritetaan kansakoulun päästökirjan saamista varten, on kansakouluntarkastajan määrättävä tutkiva opettaja tai oltava tutkinnossa itse läsnä. Päästökirjan allekirjoittaa myös kansakouluntarkastaja.

Keskikoulun oppimäärän tai sen osan yksityisestä suorittamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä yksityisoppilaiden tutkinnoista oppikouluissa on säädetty.

7 luku.

Kiinteistö ja irtaimisto.

46 §.

Koulun sijoituspaikaksi on valittava mikäli mahdollista asutuksen läheisyydestä oppilaiden koulumatkojen kannalta mahdollisimman edullinen riittävän suuri alue, johon rakennukset ja leikkikenttä ovat rakennuspaikan, vedensaannin ja viemäroinnin puolesta tarkoituksenmukaisesti sijoitettavissa ja joka on terveellinen ja rauhallinen. Myös liikenneturvallisuuden vaatimukset on otettava huomioon.

Varsinaisen kansakoulun, kansalaiskoulun ja keskikoulun huonetilat on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava niin lähelle toisiaan, että yhteisten rakennusten ja opettajien käyttäminen on mahdollista.

Koulutontin sopivaisuudesta on hankittava koululääkäriin lausunto.

47 §.

Milloin suunnitellaan uuden kansakoulurakennuksen rakentamista tai entisen laajennus-, muutos- tai perusparannustöitä, on koulun rakennustarpeesta suoritettava yksityiskohtainen tutkimus. Tutkimuksen suorittaa kansakoululautakunta tai, ellei sellaista ole, kansakoulun johtokunta yhdessä kansakouluntarkastajan kanssa.

Tutkimuksessa on kiinnitettävä huomio koulun oppilasmäärään ja sen lisääntymiseen tai vähentymiseen tulevaisuudessa, kou-

lun sijoittamiseen, oppilaiden matkoihin ja kuljetusmahdollisuuksiin sekä muuhun, mikä voi vaikuttaa huoneistotarpeeseen.

48 §.

Tutkimuksessa laaditaan ehdotus siitä, onko rakentamistyöhön ryhdyttävä ja mitä huonetiloja tai rakentamistöitä on otettava rakennusohjelmaan.

Sitten kun rakennusohjelma on valmistettu, on sille hankittava kouluhallituksen vahvistus. Se ei kuitenkaan ole tarpeen perusparannusten osalta. Kouluhallituksella on valta vahvistaessaan rakennusohjelman tehdä siihen voimassa olevien säännösten ja määräysten edellyttämät muutokset.

49 §.

Rakennusohjelman perusteella on laadittava rakennustyötä varten pääpiirustukset, jotka käsittävät asema- sekä pohja-, leikkaus- ja julkisivupiirustukset sekä niitä täydentävät työselitykset.

Piirustuksille ja työselityksille on ennen työhön ryhtymistä hankittava kouluhallituksen vahvistus.

50 §.

Kansakoulurakennukset on pidettävä tarkoituksenmukaisessa kunnossa, huoneistot siisteinä ja lämpiminä. Koulun tonttialue on tarvittaessa aidattava.

Koulun omien huoneilojen käyttötarkoitusta ei saa ilman kouluhallituksen lupaa pysyvästi muuttaa.

51 §.

Lupaa koulun huoneiston käyttöön muuhun kuin koulun omiin tarkoituksiin on haettava hyvissä ajoin johtokunnalta, jonka annettava päätöksensä tiedoksi anojalle sekä, jos lupa on myönnetty, myös koulun johtajalle ja sille opettajalle, jonka opetushuoneen luovuttamisesta on kysymys, tai oppilasasuntolan hoitajalle, jos on kysymys asuntolan luovuttamisesta. Ellei näistä joku tyydy päätökseen, hän saa vaatia viimeistään viidentenä päivänä tiedoksisaamisesta, että johtokunnan on alistettava asia kansakouluntarkastajan ratkaistavaksi. Jos päätös ei ole kansakoululain 12 §:n tai tämän pykälän säännösten vastainen eikä ole syntynyt laista poikkeavassa järjestyksessä, ei mene johtokunnan toimivaltaa ulommaksi eikä muutoin-

kaan ole lain, asetuksen tai kansakoulun ohjesäännön vastainen, kansakouluntarkastaja ei ole oikeutettu päätöstä muuttamaan tai kumoamaan. Sama koskee soveltuvin osin kouluhallitusta, jolle kansakouluntarkastajan päätöksestä on valitettu.

Lupaa ei saa myöntää poliittisiin tilaisuuksiin eikä kevyeseen huvitteluun. Lupa on niin ikään kiellettävä, jos tilaisuudesta olisi kohtuutonta häiriötä koulurakennuksessa asuvalle opettajalle tai muulle koulun toimihenkilölle tai heidän perheelleen.

52 §.

Milloin kouluhuoneisto on saman kunnan useamman johtokunnan hallinnassa, kunnallisvaltuusto päättäköön, mikä johtokunta antaa 51 §:ssä tarkoitetun luvan.

53 §.

Koulun irtaimistoa on siten täydennettävä, että se pysyy kehittyvän opetustoimen ja terveydenhoidon vaatimusten mukaisena.

Opettajakirjastoon on hankittava tarpeellisessa määrin sekä kasvatusopillista että koulun hallintoa ja eri aineiden opetusta käsittelevää kirjallisuutta.

8 luku.

Piirijako ja kansakoulun ohjesääntö.

54 §.

Varsinaista kansakoulua, kansalaiskoulua, apukoulua tai muita erityiskouluja varten kunnan alue on jaettava koulupiireihin tai pidettävä koko kunta yhtenä piirinä taikka liitettävä useampia kuntia tai niiden osia kuntien yhteiseksi koulupiiriksi. Samaan piiriin voidaan järjestää kaksi tai useampia edellä mainituista kouluista, jos se on tarkoituksenmukaista. Jos kunnassa on keskikoulu, on sen piirinä koko kunta, ellei kuntaa ole jaettu kahteen tai useampaan keskikoulupiiriin taikka kahta tai useampaa kuntaa tai niiden osia ole yhdistetty samaksi piiriksi.

Erityisestä syystä voidaan osa koulun luokkia sijoittaa erillään olevaan toimipaikkaan samassa koulupiirissä.

Kansalaiskoulu voidaan perustaa kuntaan, jossa on vähintään viisikymmentä kansalaiskouluun tulevaa samankielistä lasta. Kunta, jota oppilasmäärän pienuuden takia ei voida muodostaa omaksi kansalaiskoulupiiriksi, on yhdistettävä, ellei erityistä estettä ole, toisen

kunnan tai sen osan kanssa yhdeksi piiriksi. Sama on voimassa myös kielellisestä vähemmistöstä. Yhtä useampia samankielisiä kansalaiskouluja kunta saa järjestää, mikäli jokaikseen tulee vähintään satakaksikymmentä oppilasta. Saaristokunnissa ja muulloinkin voidaan erityisen syyn sitä vaatiessa kansalaiskoulu järjestää pienemmällekin oppilasmäärälle.

55 §.

Kansakoulun ohjesääntö on kunnallisvaltuuston hyväksyttävä, sen jälkeen kun kansakoululautakunta tai, ellei sellaista ole, kansakoulun johtokunta on kansakouluntarkastajan kanssa neuvoteltuaan valmistanut ehdotuksen sitä varten.

Jos kouluhallitus katsoo, että kansakoulun ohjesääntöä on muutettava, se laatikoon ehdotuksen muutokseksi ja esittääkään sen kunnallisvaltuuston käsiteltäväksi. Ellei valtuusto ole kuuden kuukauden kuluessa hyväksynyt ehdotusta, voi kouluhallitus alistaa asian valtioneuvoston ratkaistavaksi.

56 §.

Milloin kunnat ovat velvolliset järjestämään yhteisen kansakoulupiirin tai muuta yhteistä kansakoulutointa taikka ne vapaaehtoisesti sitä haluavat, kunkin kunnan tulee valita edustajansa kunnallislain mukaiseen kuntien edustajain kokoukseen, joka kansakouluntarkastajan kanssa neuvoteltuaan valmista yhteistä tehtävää varten kansakoulun ohjesäännön sekä alistaa sen kouluhallituksen vahvistettavaksi. Muutoin on asiassa meneteltävä niin kuin 55 §:ssä on säädetty.

Ellei kunta, joka on velvollinen yhteiseen kansakoulutoimeen, valitse edustajia kuntien edustajain kokoukseen, tulee kouluhallituksen kehoittaa sitä täyttämään velvollisuutensa. Ellei kunta kuuden kuukauden kuluessa kehoitusta noudata, kouluhallitus voi tämän kunnan myötävaikutuksesta esittää ohjesäännön valtioneuvoston vahvistettavaksi.

Yhteistä koulutointa koskeva ohjesääntö liittyy erityisenä osana kunkin osalliskunnan kansakoulun ohjesääntöön.

Kunnat voivat yhtyä yhteiseen kansakoulutoimeen myös siten, että kukin kunta tekee kysymyksessä olevasta ohjesäännön osasta yhtäpitävän päätöksen ja alistaa sen kouluhallituksen vahvistettavaksi.

57 §.

Maalaiskunnan kansakoulun ohjesäännössä on määrättävä:

1) kansakoulupiirit, niiden nimet ja rajat sekä koulujen paikat;

2) millainen koulu kuuluu kuhunkin piiriin;

3) miten huolehditaan toimenpiteistä henkisesti kehityksessä viivästyneiden ja lievästi vajaamielisten lasten opetuksessa;

4) miten huolehditaan kansakoululain 30 §:ssä tarkoitetun kesävirikistyksen järjestämisestä vähävaraisten vanhempien heikoille ja sairaalloisille lapsille;

5) miten oppilasasuntolat, oppilaiden majoitus ja saattaminen sekä muu avustaminen järjestetään;

6) kansalaiskoulussa pysyvästi opetettavat aineet; sekä

7) kansakoululautakunnan sihteerin tehtävät ja muut pysyväisiksi tarkoitetut ohjeet, joita kunnan kansakoululaitoksen tarkoituksenmukainen järjestäminen vaatii tai joiden noudattamista koulun opetuksen järjestämisessä kunnallisvaltuusto pitää tarpeellisena.

Kaupungin ja kauppalan kansakoulun ohjesäännössä on määrättävä koulujen nimet ja sijoituspaikat sekä, mikäli kunnalla on toisten kuntien kanssa yhteisiä koulupiirejä, myös nämä yhteispiirit rajoinen. Sen lisäksi ohjesääntöön on otettava ne määräykset, jotka maalaiskunnista on säädetty edellä kohdissa 3—7.

Jos kunta maksaa viranhaltijoille suurempaa palkkausta tai eläkettä kuin laissa on säädetty, on tästä otettava määräys kansakoulun ohjesääntöön.

Kaksikielisessä kunnassa kansakoulun ohjesääntö on laadittava kummallakin kielellä. Milloin yksikielisessä kunnassa on toiskielinen kansakoulu, kunnan on ohjesäännöstä toimitettava koulunkielinen käännös tämän koulun tarpeeksi.

9 luku.

Kansakoulun johtokunta ja kansakoululautakunta.

58 §.

Kansakoulun johtokuntaan valitaan vähintään kolme sellaista jäsentä, jotka ovat asianomaisen koulun oppilaiden vanhempia. Koulun toimihenkilö ei voi olla valtuuston valitsemana jäsenenä.

Opettajiston edustajana johtokuntaan kuuluu koulun johtaja, jos johtokunnan alaisena on vain yksi koulu. Muussa tapauksessa johtokunnan alaisten koulujen opettajat valitsevat edustajansa johtokuntaan neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Opettajiston edustaja on velvollinen esittämään johtokunnalle opettajiston päättämät ehdotukset.

59 §.

Kansakoulun johtokunta valitsee kalenterivuositain jäsenistään puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Näihin tehtäviin ei ole kelvoinen opettajiston edustaja.

Pöytäkirjanpitoa ja kirjeenvaihtoa varten kansakoulun johtokunta valitsee sihteerin sekä koulun taloudenhoitoa varten taloudenhoitajan. Nämä tehtävät voidaan antaa samankin henkilön hoidettaviksi. Niitä varten kunnallisvaltuusto voi myös perustaa erityisen viran tai virkoja, jotka täytetään niinkuin kansakoulun ohjesäännössä määrätään.

60 §.

Kansakoulun johtokunta johtaa ja valvoo kouluhallituksen ohjauksen alaisena kansakoulun toimintaa, mikäli sitä ei ole säädetty kansakoululautakunnan tehtäväksi.

Koulun taloutta johtokunta hoitaa voimassa olevien säännösten sekä kunnallisvaltuuston ja kunnan muiden viranomaisien antamien ohjeiden ja määräysten mukaan.

Kansakoulun johtokunnan tulee:

1) valvoa koulun toimintaa mm. siten, että sen jäsenet käyvät seuraamassa opetusta sekä ovat läsnä joulun-, päättäjais- ja muissa koulujuhliissa;

2) pitää luetteloja lapsista, jotka käyvät tai ovat velvolliset käymään piirin koulua, valvoa oppivelvollisuuden täyttämistä, myöntää siitä lykkäystä tai vapautusta ja laiminlyöntien sattuessa ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin, myöntää oppilaiden koulunkäyntiavustukset sekä ilmoittaa samana kalenterivuonna kuusi vuotta täyttävät sokeat ja kuurot lapset kansakoululautakunnalle, jos sellainen on, muuten kouluhallitukselle, sekä, mikäli toisin ei ole säädetty, ottaa ja erottaa koulun oppilaat;

3) tarkastaa ja hyväksyä opetussuunnitelma ja oppilasasuntolan toimintasuunnitelma sekä määrätä lupapäivät;

4) tehdä tarvittaessa kansakoululautakunnalle tai, ellei sellaista ole, kunnallishallitukselle esitys viran perustamisesta tai lakkauttamisesta taikka uudelleen järjestämisestä;

5) valita koulun opettajat ja, mikäli kansakoulun ohjesäännössä ei ole toisin määrätty, muut viranhaltijat ja -hoitajat, päättää nimittämiskirjan antamisesta, myöntää ero virasta ja antaa erokirja sekä tehdä esitys, milloin siihen on syytä, viranhaltijan pysyttämistä virassa yli laissa säädetyn yleisen eroamisiän;

6) myöntää virkavapaus ja ottaa sijainen koulun viranhaltijalle tai -hoitajalle, kuitenkin opettajalle, tuntiopettajalle, työnhajajalle tai asuntolanhoitajalle enintään kuukaudeksi lukukaudessa, ja ilmoittaa siitä kansakouluntarkastajalle sekä, jos opettaja, tuntiopettaja, työnhajaja tai asuntolanhoitaja anoo kuukautta pitempää virkavapautta, lähettää anomus lausuntoineen kansakouluntarkastajan ratkaistavaksi;

7) pyydettyä antaa todistus alaisensa viranhaltijan tai -hoitajan uutteruudesta, huolellisuudesta sekä käytöksestä niin virassa kuin sen ulkopuolellakin;

8) käsitellä viranhaltijan kurinpidollista rankaisemista koskevat asiat taikka virasta vapauttamista tai virantoimituksesta vapauttamista tahi virantoimituksesta pidättämistä koskevat asiat, niinkuin niistä on säädetty;

9) tutkia opettajan anomus saada hoitaa palkattua sivutoimintaa sekä saattaa asia lausuntoineen kansakouluntarkastajan ratkaistavaksi;

10) antaa ne tilastolliset ja muut tiedot sekä kertomukset koulun toiminnasta, jotka kouluhallitus, kansakouluntarkastaja, kansakoululautakunta tai kunnallishallitus määrää;

11) valvoa, että koululla on tarpeelliset rakennukset, kalusto ja opetusvälineet sekä kirjastot ja että ne sekä koulun puutarha ovat hoidetut ja koulun alue siistitty ja kaunistettu;

12) valmistaa vuosittain ehdotus koulun talousarvioksi kunnallishallituksen antamien ohjeiden mukaan;

13) pitää huolta siitä, että opettajat, tuntiopettajat, työnhajajat, asuntolanhoitajat, koulukeittolan keittäjät, vahtimestarit ja siivoojat riittävän usein käyvät koululääkärin tarkastuksissa ja, milloin siihen on erityistä syytä, esittävät lääkärintodistuksen siitä, ettei

heissä ole tuberkuloosia tai muuta oppilaille tartunnanvaarallista tautia;

14) päättää opetusharjoittelijan ottamisesta kouluun sekä ottaa ja erottaa koulun palvelusväki, mikäli toisin ei ole säädetty; sekä

15) muutoinkin valvoa koulun oikeutta ja etua sekä ohjata sen toimintaa ja suorittaa, mitä lain, asetuksen, kansakoulun ohjesääntöön tai asian laadun mukaan kuuluu sen tehtäviin.

Edellä 2 kohdassa mainituista tehtävistä kuuluvat oppivelvollisuusikäisten lasten luettelon pitäminen sekä ilmoituksen tekeminen sokeista ja kuuroista lapsista vain varsinaisen kansakoulun johtokunnalle.

Milloin 3 ja 5—9 kohdissa mainittu tehtävä on kansakoululaissa tai tässä asetuksessa määrätty kansakoululautakunnan suorittavaksi, se ei kuulu johtokunnalle. Kaupungin kansakouluntarkastaja käsittelee 6 kohdassa mainitut asiat, opettajan, tuntiopettajan ja työnohjaajan kuukautta pitempää virkavapautta koskevista kuitenkin ensin hankittuaan johtokunnan lausunnon.

61 §.

Kansakoululautakunnan alaisten koulujen opettajat valitsevat keskuudestaan edustajansa lautakuntaan neljäksi vuodeksi kerrallaan. Kaksikielisessä kunnassa kummankin kielisten koulujen opettajat erikseen suoritavat vaalin. Jos opettajia on vain yksi, kuuluu hän lautakuntaan.

Kansakoululautakunta valitsee kalenterivuositain valtuuston valitsemista jäsenistä varapuheenjohtajan. Ellei sihteerin tehtäviä varten ole perustettu erityistä virkaa, ottaa lautakunta itselleen sihteerin.

62 §.

Kansakoululautakunnan tulee seurata, valvoa ja ohjata kunnan kansakoulutointa pitäen silmällä sen yhtenäisyyttä ja tässä tarkoituksessa:

1) valvoa opetusta siten että lautakunnan jäsenet käyvät sitä seuraamassa sekä mahdollisuuksien mukaan ovat läsnä eri koulujen erityistilaisuuksissa, niinkuin päättäjäsissä ja koulujuhliissa sekä huolehtia erityisesti kansalaiskoulun, apukoulun ja keskikoulun toiminnasta;

2) järjestää neuvonta- ja opintotilaisuuksia kunnan koulujen opettajille, asuntolanhoitajille, keittäjille ja vahtimestareille;

3) valvoa, että koulujen taloudessa noudatetaan säästäväisyyttä, ja toimittaa vähintään kerran vuodessa jokaisella koululla kiinteän ja irtaimen omaisuuden katselmus, jossa pöytäkirjaan merkiten selvitetään, millaisessa kunnossa ovat koulurakennukset, kalusto, opetusvälineet, opettaja- ja oppilaskirjastot ja puutarha sekä, mitä omaisuutta on hävinnyt tai turmeltunut, ja katselmuksen perusteella antaa asianomaisille ohjeita ja neuvoja tai ryhtyä muihin asian vaatimiin toimenpiteisiin;

4) valvoa, että kouluruokailu on kunnollisesti järjestetty ja että vähävaraisia oppilaita tarpeellisessa määrin avustetaan, samoin myös pitkämatkaisten oppilaiden kyyditystä ja majoitusta;

5) valvoa, että luettelot oppivelvollisista lapsista pidetään huolella ja että johtokunnat ilmoittavat kaikki kouluikäen tulleet kuurot ja sokeat lapset kansakoululautakunnalle, sekä toimittaa niistä ajoissa luettelo kouluhallitukselle;

6) valvoa, että oppilaiden päästökirjoista säilytetään koulussa oikeaksi todistetut jäljennökset;

7) kerätä annettujen ohjeiden mukaan eri koulujen opetussuunnitelman vuositarkisteet, oppilastilastot ja vuosikertomukset sekä kulloinkin tarvittavat tiedot ja selvitykset, hankkia niihin tarvittaessa täydennystä sekä tehdä niistä tarpeelliset yhdistelmät ja toimittaa ne asian laadun mukaan joko kunnallishallitukselle tai kansakouluntarkastajalle;

8) kutsua kunnan opettajat, asuntolanhoitajat ja johtokunnan jäsenet kerran vuodessa kokoukseen neuvottelemaan kansakoulutointa koskevista kysymyksistä sekä opettajat, erikseen suomenkieliset ja erikseen ruotsinkieliset, kokoukseen tekemään ehdotusta kunnan kansakouluissa käytettävistä oppikirjoista, määrätä kokouksen ohjelma ja puheenjohtaja sekä ilmoittaa kokouksesta hyvissä ajoin kansakouluntarkastajalle;

9) valmistaa kunnallishallituksen tai kunnallishallituksen käsiteltävät kansakoulua koskevat asiat, sekä tarkastaa eri koulujen vuositilaukset ja talousarvioehdotukset ja antaa niistä lausuntonsa, samoin antaa kunnallishallituksen ja kunnallishallituksen sekä kansakouluntarkastajan ja kouluhallituksen vaa-

timuksesta lausuntoja ja selostuksia kunnan koulutointa koskevista asioista;

10) ohjata ja kehittää koulunkäyntinsä päättäneitä nuorisoa varten järjestettyä opinto- ja sivistystoimintaa;

11) toimia kansakoulun johtokuntana, milloin on kysymys kahden tai useamman kansakoulun yhteisestä opettajasta tai tuntiopettajasta;

12) käsitellä kurinpitoa koskevat asiat, miinkuin siitä on säädetty;

13) tehdä tarvittaessa esitys viran perustamisesta tai lakkauttamisesta taikka uudelleen järjestämisestä;

14) antaa ennen huhtikuun 1 päivää kunnallishallitukselle ja kansakouluntarkastajalle kertomus toiminnastaan edellisen kalenterivuoden ajalta; sekä

15) muutoinkin edistää kunnan kansakoulutoimen parasta ja tehdä sen vaatimia aloitteita.

Kaupungissa ja sellaisessa kauppalassa, jossa ei ole kansakoululautakuntaa, kuuluvat kansakoululautakunnan tehtävät kansakoulun johtokunnalle.

63 §.

Kansakoulun johtokunnan ja kansakoululautakunnan kutsuu kokoon puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kansakoulun johtokunta ja kansakoululautakunta on kutsuttava koolle tarvittaessa tai, jos kunnallisvaltuuston puheenjohtaja tai kunnallishallitus, kansakouluntarkastaja taikka vähintään kolme jäsentä vaatii koulusta.

Kansakoulun johtokunta ja kansakoululautakunta päättää, miten kokouksista tiedoiteetaan.

64 §.

Muissa kuin viranhaltijan vaalia tai kurinpitoa koskevissa asioissa on kansakouluntarkastajalla, koululääkärillä ja kouluhammaslääkärillä oikeus olla läsnä kansakoulun johtokunnan ja kansakoululautakunnan kokouksessa sekä käyttää puhe-, mutta ei äänivaltaa. Sama oikeus on kansakoululautakunnan sihteeriällä johtokunnan kokouksessa.

65 §.

Kansakoulun johtokunnan ja kansakoululautakunnan käsiteltävät asiat valmistaa sihteeri, ellei puheenjohtaja ole toisin määrännyt.

10 luku.

Oppilaiden avustaminen.

66 §.

Oppikirjoja annetaan kullekin oppilaalle maksutta ainoastaan yhdet kappaleet hänen kouluaikaanaan eikä saman perheen lapsille enempää kuin yhdet yhteisesti, ellei useampia välttämättä tarvita. Enintään yhden lukuvuoden käyttöön tarkoitetut oppikirjat on käytön jälkeen palautettava kouluun.

Oppilaalla, joka eroaa koulusta ennen kuin kirjan sisältämä oppimäärä on luettu, on oikeus palautettuaan kirjan kouluun ja saatuaan siitä merkinnän todistukseensa saada toisessa koulussa, jossa hän jatkaa koulunkäyntiään, uusi tai käytetty kappale saman aineen oppikirjaa.

67 §.

Kouluhallituksen tulee tehdä luettelo siitä, mikä määrä vihkoja, paperia, kyniä ja muita koulutarvikkeita sekä välttämättömiä työaineita on katsottava kutakin oppilasta ja vuotta kohti tarpeelliseksi.

68 §.

Jos lapsen huoltaja haluaa kunnalta avustusta oppilaan kuljetus- tai saattokustannuksiin taikka majoitukseen tai vaatetukseen tahi muuta avustusta koulunkäynnin turvaamiseksi, hänen tulee esittää asia kansakoulun johtokunnalle, joka myöntää avustusta käytettävänä olevasta määrärahasta kohtuuden mukaan ja ottaen huomioon, mitä kansakoululain 27 §:n 1 momentissa ja 29 §:ssä on säädetty ja kansakoulun ohjesäännössä määrätty.

Jos riittävää määrärahaa ei ole tai jos huoltaja on tyytymätön johtokunnan määräämään avustukseen, on asia alistettava kunnallishallituksen ratkaistavaksi.

Milloin viittä kilometriä kauempana koulusta asuva lapsi käyttää koulumatkalla junaa, linja-autoa tai muuta yleistä kulkuneuvoa, suorittaa kunta siitä kustannukset, ellei lapselle ole tarjottu tilaa oppilasasuntoissa tai hänen koulunkäyntinsä avustamisesta ole muutoin riittävästi huolehdittu.

69 §.

Milloin kunnassa on useampia lapsia, joiden kyydin kunta on 68 §:n 3 momentin perusteella velvollinen korvaamaan, on kun-

nan huolehdittava siitä, että lapset säännöllisesti saavat kyydin koulumatkoillaan.

Kyyditystä ei ole pidettävä tarkoituksen mukaisena, jos oppilaan päivittäinen koulumatka odotusaikoinen muodostuisi kolmea tuntia pitemmäksi.

70 §.

Oppilasta ei saa majoittaa perheeseen, jossa on avointa tuberkuloosia tai muuta tartunnanvaarallista tautia sairastava henkilö eikä asuntoon, jossa vietetään moitteenaista elämää.

11 luku.

Oppilasarantola.

71 §.

Asuntolan perustamisesta on määrättävä kansakoulun ohjesäännössä.

Ilman erityistä syytä ei arantolaa saa järjestää yksiopeettajaisen koulun yhteyteen.

72 §.

Huoltajan, joka haluaa saada lapsensa arantolaan, on esitettävä pyyntönsä kansakoulun johtajalle joko suullisesti tai kirjallisesti. Asian ratkaisee kansakoulun johtokunta. Oppilas otetaan arantolaan kerrallaan lukuvuoden työajan loppuun saakka.

Arantolaan ei saa ottaa oppilasta, joka tartunnanvaarallisen taudin, pahantapaisuuden tai muun syyn vuoksi on vaaraksi toisille tai haitaksi heidän kasvatukselleen. Milloin sellainen seikka ilmaantuu oppilaan jo ollessa arantolassa, on johtokunnan poistettava hänet sieltä.

Oppilaita ei pidetä arantolassa joului- eikä kesäloman aikana eikä ilman pakottavaa syytä muun vähintään viisi päivää kestävästä loman tai koulutyön keskeytyksen aikana.

73 §.

Ellei arantolaan voida ottaa kaikkia tarjottuja oppilaita, on etusija annettava pitkä- tai vaikeamatkaisimmille, nuorimmille ja heikoille. Tällöin on erityisesti otettava huomioon oppilas, jonka huoltaja vähävaraisuutensa takia tai muusta syystä ei kykene huolehtimaan lapsesta.

Toisesta koulupiiristä oleva lapsi voidaan ottaa arantolaan, jos hänet voitaisiin ottaa arantolaan omassa piirissä vallitsevien olosuhteiden mukaan.

Jos arantola on kahden tai useamman koulun yhteinen, kunnanhallitus määrää tarkemmat perusteet, joiden mukaan lapset on arantolaan otettava.

74 §.

Huoltaja on velvollinen varaamaan arantolassa olevalle lapselle riittävän vaatetuksen ja jalkineet sekä kustantamaan pesun ja korjauksen. Pienempää pesua ja paikkausta suoritetaan arantolassa mahdollisuuden mukaan.

75 §.

Lapsen käyntiä kotona pyhä- ja lupapäivinä ei saa estää eikä oppilaan vanhempia kieltää arantolassa käymästä, ellei siihen ole riittävä syytä. Vanhempien käyntejä varten voidaan tarvittaessa asettaa määrääjat, jotka on heille ilmoitettava.

76 §.

Oppilas on velvollinen arantolassa noudattamaan kuria ja järjestystä, tottelemaan arantolanhoitajan ja muun henkilökunnan määräyksiä sekä käyttäytymään siivosti ja moitteettomasti.

Jos oppilas on tottelematon tai käyttäytyy sopimattomasti, voi arantolanhoitaja rangaista häntä nuhteella, enintään puoli tuntia kestävällä seisottamisella, huoneesta poistamisella tai yhtäjaksoisesti enintään kaksi tuntia kestävällä erillään istuttamisella.

Ellei arantolanhoitajan antamasta rangaistuksesta seuraa parannusta, ilmoittakoon hän asian koulun johtajalle. Tämän on, ellei vielä kukaan aikaansaada parannusta, ilmoitettava asiasta johtokunnalle, joka voi määrätä, että oppilas on erotettava arantolasta määrääjäksi tai pysyvästi.

77 §.

Arantolassa oppilaita ohjataan koulun koti-tehtävissä, kirjallisuuden lukemisessa ja askartelussa sekä järjestetään erityisiä satu- ja leikkitunteja.

12 luku.

Kesäsiirtola ja oppilaiden muu kesävirikistys.

78 §.

Kunta tai kuntien yhtymä, joka haluaa järjestää kansakoululain 30 §:ssä tarkoitettua kansakoulun kesäsiirtolan, pyytäköön sii-

hen lupaa kansakouluntarkastajalta tai, jos kesäsiirtolan toiminta ulottuisi useamman tarkastuspiirin alueelle, kouluhallitukselta ennen toukokuun 1 päivää sinä vuotena, jolloin siirtola aloittaa toimintansa. Hakemukseen on liitettävä ensimmäisellä kerralla pohjapiirros siirtolan käytettävänä olevasta huoneistosta ja lääkärin lausunto sen sopivaisuudesta, ilmoitus siirtolaan otettavien poikien ja tyttöjen lukumäärästä sekä selostus siirtolan henkilökunnasta ja sen pätevydestä.

Kansakouluntarkastaja voi myöntää luvan yhdeksi vuodeksi kerrallaan. Jos kysymys on pysyväiseksi tarkoitetusta kesäsiirtolasta, hänen on alistettava asia kouluhallituksen ratkaistavaksi.

Myönnetty lupa voidaan peruuttaa, jos siirtolan järjestämisessä ei noudateta, mitä siitä on säädetty, tai jos siinä muutoin ilmenee epäkohtia, joihin ei saada korjausta niistä huomauttamalla.

79 §.

Sitten kun kesäsiirtolan järjestämiseen on myönnetty lupa, kansakoulujen johtajien ja opettajien sekä koululääkärien on pyydetäessä annettava tietoja ja ehdotuksia siirtolaan otettavista oppilaista.

80 §.

Oppilaiden valinta kesäsiirtolaan on toimitettava huolella, niin että heikon terveyden, sairaalloisuuden tai vähävaraisuuden ja puutteellisten kotiolojen vuoksi virkistystä ja tervehtymistä erityisesti tarvitsevat oppilaat ensi sijassa pääsevät laitokseen.

81 §.

Kesäsiirtolan tulee olla jatkuvasti lääkärin valvonnassa. Lääkärin on huolellisesti tarkastettava oppilaat myös näiden kesäsiirtolaan lähtiessä ja sieltä palattua. Lääkärinhoitoa on oppilaille annettava tarpeen mukaan.

82 §.

Oppilaiden ruoan tulee olla ravitseva ja riittävä.

Poikien ja tyttöjen makuuhuoneet on sijoitettava erilleen ja sairastuneiden oppilaiden eristämiseen tulee olla mahdollisuus.

83 §.

Oppilaiden päiväjärjestys sisältäkään riittävästi lepoa, vapaita ja ohjattuja leikkejä, voimistelua ja urheilua sekä, mikäli mahdollista, uinnin opetusta, satutunteja ja kouluullisessa määrässä opiskelutehtäviä, kasvi- ja tarhan hoitoa ja talousaskareita.

84 §.

Ellei oppilas noudata siirtolan järjestystä tai jos hän käyttäytyy sopimattomasti, voidaan häntä rangaista samoin kuin oppilas-asuntolassa. Ellei siitä seuraa ojennusta, saadaan oppilas palauttaa kotiinsa.

Jos siirtolaan otetussa oppilaassa ilmenee sellainen tauti, joka on vaaraksi toisille tai jota siirtolassa ei voida hoitaa, on ryhdyttävä toimenpiteisiin asianmukaisen hoidon saamiseksi muualla.

85 §.

Kesäsiirtolassa on pidettävä päiväkirjaa kouluhallituksen antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti.

86 §.

Kun koululääkäri on todennut, että oppilas tarvitsee kansakoululain 30 §:n 2 momentissa tarkoitettua kesävirkestystä, on hänen ilmoitettava siitä kansakoululautakunnalle, tai ellei sellaista ole, kansakoulun johtokunnalle.

Kansakouluntarkastajan tulee ohjata kuntia yhteistoimintaan kesäsiirtolan järjestämiseksi tai muuhun toimenpiteeseen tarkoituksenmukaisen kesävirkestyksen aikaansaamiseksi.

87 §.

Kansakoulun oppilaille voidaan kesäloman aikana järjestää opinto-, marja- ja sieniretkiä, uinnin opetusta, urheilua ja leirejä sekä juhlia.

Kansakoulun oppilaille järjestetyn kesätoiminnan tulee olla kasvattavaa ja virkistävää. Sen johtajaksi määrää johtokunta yhden tai useamman tehtävään halukkaista opettajista, tuntiopettajista tai työhöjaajista.

Ottaen huomioon, mitä opetussuunnitelmassa on määrätty, tulee kesätoiminnan johtajan kutakin kesää varten tehdä yksityiskohtainen suunnitelma, jonka jäljennös on annettava koulun johtokunnalle.

13 luku.

Koulukokeilu.

88 §.

Kansakoululaitoksen kehittämiseksi tarpeellista kokeilua varten valtio voi, mikäli tarkoitukseen on tulo- ja menoarviossa erikseen osoitettu varat, ylläpitää kokeilukansakoulua. Myös kunta voi opetusministeriön luvalla järjestää koulukokeilua kouluhallituksen hyväksymän suunnitelman mukaan sekä valtioneuvoston luvalla perustaa erityisiä kokeilukouluja.

Kokeilukoulussa voidaan poiketa niistä säännöksistä oppiaineisiin, oppimääriin ja opetussuunnitelmiin nähden, jotka sisältyvät kansakoululain 2 §:n 3 momenttiin sekä 5 ja 6 §:ään.

Koulukokeilussa on pidettävä silmällä myös taloudellisia näkökohtia.

Kokeilua ei saa ulottaa kouluasteelle, joka kansakoululain mukaan ei voi kuulua kansakouluun.

89 §.

Erityisten kokeilukansakoulujen suorittamaa kokeilua sekä valtion toimesta suoritettavaa muuta koulukokeilua johtaa kouluhallitus.

90 §.

Kokeilukansakoulun työ järjestetään niin kuin kulloinkin suoritettavan kokeilutehtävät vaativat. Kuitenkin on pidettävä huolta siitä, että oppimistulokset pysyvät vähintään tyydyttävinä.

Milloin kokeilu edellyttää nautoin yhdessä opetettavan ryhmän jakamista kahteen tai useampaan opetusryhmään, saa kouluhallitus määrätä siitä.

91 §.

Joka haluaa opetussuunnitelmaa tai -menetelmää tahi työskentelymuotoa taikka muuta koulun järjestelyä koskevan uudistusehdotuksensa tai ehdottamansa välineen käyttökelpoisuuden tutkittavaksi kokeilukansakoulussa, saa tehdä siitä kirjallisen anomuksen koulun johtajalle, jonka on esitettävä asia kouluhallituksen päätettäväksi.

92 §.

Milloin kokeilukansakoulun johtajan tai opettajan työmäärä kokeilun vuoksi kasvaa kohtuullista suuremmaksi, hänen opetussuorituksensa voidaan vähentää opetusministeriön määräämien perusteiden mukaan.

93 §.

Kokeilukansakoulun opettajan tulee johtajan antamien tarkempien ohjeiden mukaan tehdä yksityiskohtaiset muistiinpanot kokeiluista ja niiden tuloksista sekä omalta osaltaan avustaa johtajaa lopullisen kertomuksen valmistamisessa.

94 §.

Milloin siihen on aihetta, kouluhallitus saa antaa tarkempia ohjeita ja määräyksiä kokeilukansakouluista ja muusta koulukokeilusta.

14 luku.

Yksityinen kansakoulutoimi.

95 §.

Suomen kansalaisella sekä kotimaisella yhteisöllä, säätiöllä ja uskonnollisella yhdyskunnalla on oikeus valtioneuvoston luvalla perustaa yksityinen kansakoulu ja ylläpitää sitä kansakoululaissa säädetyn oppivelvollisuuden suorittamista varten.

Haettaessa lupaa yksityisen kansakoulun perustamiseen on hakemukseen liitettävä selvitys koulun todennäköisestä oppilasmäärästä, huoneistosta ja opettajain palkkauksesta.

96 §.

Luvan yksityisen järjestämään kansakoululain 4 §:n 5 momentissa tarkoitettuun kansakoulutoimeen, jota suoritetaan kahden tai useamman kunnan alueella, myöntää kouluhallitus. Yhden kunnan alueelle rajoittuvaan tällaiseen kansakoulutoimeen, joka ei käsitä koulun perustamista eikä ylläpitämistä, antaa luvan kansakouluntarkastaja.

97 §.

Sama viranomainen, joka myöntää 95 ja 96 §:ssä tarkoitettua luvan, voi tarvittaessa peruuttaa sen tai kieltää tehtävien suorittamisen.

98 §.

Valtion, kunnan tai kuntayhtymän sairaalaa johtavan lääkärin tulee, jos sairaalassa hoidetaan pitkäaikaisina potilaina oppivelvollisia lapsia, jokaisen lukuvuoden syyskuussa toimittaa kouluhallitukselle kertomus edellisen lukuvuoden aikana lapsille annetusta opetuksesta sekä opetussuunnitelma alkanutta lukuvuotta varten.

Kouluhallituksen tulee suorittaa sairaalassa annetun opetuksen tarkastuksia sekä epäkohtien esiintyessä kääntyä joko sairaalaa johtavan lääkärin tai lääkintöhallituksen puoleen.

15 luku.

Oppivelvolliset ja oppilaat.

99 §.

Varsinaisen kansakoulun johtokunnan tulee pitää kouluhallituksen määräämän kaavan mukaista luettelo kaikista koulupiiriin kuuluvista oppivelvollisuusikässä olevista lapsista ja huolehtia siitä, että luettelo aina on ajan tasalla. Kunakin kalenterivuotena seitsemän vuotta täyttävät lapset on merkittävä luetteloon ennen kesäkuun loppua.

Kansakoululain 50 §:ssä mainittujen viranomaisten tulee pyynnöstä antaa kansakoululautakunnalle tai, ellei sellaista ole, kansakoulun johtokunnalle luettelo niistä kunnan alueella asuvista lapsista, jotka sinä kalenterivuonna täyttävät seitsemän vuotta. Luetteloon on otettava myös muut oppivelvollisuusikäiset lapset, jotka edellisen ilmoituksen jälkeen ovat muuttaneet kuntaan. Poismuuttaneista lapsista on samassa yhteydessä ilmoitettava.

Jos oppivelvollinen lapsi on otettu muun koulun kuin oman piirin kansakoulun oppilaaksi, on koulun johtajan siitä ilmoitettava sen kunnan kansakoululautakunnalle tai, ellei sitä ole, kansakoulun johtokunnalle, jossa kunnassa lapsi on oppivelvollinen. Jos lapsi eroaa koulusta oppivelvollisena ollessaan, on siitäkin viipymättä ilmoitus tehtävä.

Kansakoululautakunnan tulee, samalla kun se saamiensa luetteloiden pohjalla laatii ehdotuksen koulunkäyntimahdollisuuden varaamisesta kaikille lapsille, viipymättä lähettää kullekin varsinaisen kansakoulun johtokunnalle piirin lapsia koskeva ote sanotuista luetteloista. Ellei kansakoululautakunta ole, kansakoulun johtokunnan tulee laatia suunnitelma koulunkäyntimahdollisuuden varaamisesta oppivelvollisille lapsille.

100 §.

Varsinaisen kansakoulun johtokunnan tulee ilmoittaa viipymättä kuurot ja sokeat lapset, jotka samana kalenterivuonna täyttävät kuusi vuotta, kansakoululautakunnalle,

joka tarkistettuaan, ettei ketään ole jäänyt pois, lähettäköön kouluhallitukselle näistä lapsista ne tiedot, jotka ovat tarpeen heidän erityiskouluun sijoittamistaan varten. Missä kansakoululautakuntaa ei ole, kansakoulun johtokunta antaa tiedot kouluhallitukselle.

101 §.

Huoltajan, joka haluaa lykkäystä lapsen koulunkäynnin alkamisesta tai vapautusta oppivelvollisuudesta, tulee toimittaa sitä koskeva anomus viimeistään koulun lukuvuoden alkaessa kansakoulun johtokunnalle, joka viipymättä ratkaiskoon asian.

Johtokunta tarkistaa luettelon perusteella, ovatko kaikki oppivelvolliset saapuneet kouluun. Jos oppivelvollinen on jäänyt kouluun saapumatta, eikä ole saatu selvitystä pois jäämisen syystä, tulee johtokunnan määräämän henkilön käydä lapsen huoltajalta asiaa tiedustelemassa.

102 §.

Vapautus oppivelvollisuudesta ruumiinvian tai sairauden perusteella myönnettävään, mikäli lääkäri pitää sitä tarpeellisenä. Jos vapautus myönnetään oppivelvollisen sielullisen poikkeavuuden takia, on johtokunnan päätös alistettava kansakouluntarkastajan vahvistettavaksi.

103 §.

Varsinaisen kansakoulun ensimmäiselle vuosiluokalle ei yleensä saa ottaa lasta, joka vielä ei ole oppivelvollisuusikässä, eikä seuraaville luokille lasta, joka ei ole vastaavasti vanhempi. Kuitenkin saadaan tätä nuorempi lapsi ottaa kouluun, mikäli tilaa luokalla on, jos lapsi täyttää vaaditun iän ennen seuraavan kesäkuun 1 päivää ja jos koululääkäri puoltaa koulunkäynnin alkamista.

Kansakoulun muulle luokalle kuin ensimmäiselle pyrkivällä tulee olla todistus vaadittavan oppimäärän suorittamisesta. Sen puuttuessa voidaan koulussa toimittaa kuulustelu. Kesikouluun pyrkijöiden osalta on voimassa, mitä 40 §:ssä on säädetty.

Jos yksiopettajaisessa kansakoulussa opetetaan samassa ryhmässä seitsemää tai kahdeksaa vuosiluokkaa, voidaan uusien oppilaiden ottaminen järjestää tapahtuvaksi vain joka toinen vuosi ja saadaan tällöin ottaa kouluun lapset, jotka ennen kesäkuun 1 päivää ovat täyttäneet kuusi vuotta.

104 §.

Oppilasta, joka on määrätty apukouluun, tarkkailuluokalle tai saamaan muuta erityisopetusta, ei saa ottaa varsinaiseen kansakouluun tai kansalaiskouluun, jollei ole selvitetty, että määräys on peruutettu.

Vieraasta piiristä oleva oppilas on otettava keskikouluun vain siinä tapauksessa, ettei omasta piiristä tulevia hyväksytyjä pyrkijöitä ole niin paljon kuin luokalle saadaan ottaa oppilaita.

Huoltajan, joka tarjoaa lastansa vieraan piirin kansakouluun, on esitettävä selvitys, ettei omassa piirissä opettajanvirka tule tarpeettomaksi, ja henkilön, joka tarjoaa kouluun toisen lasta, selvitys, että lapsi on hänen kasvattilapsensa tai että hän muulla perusteella on tullut lapsen huoltajaksi.

Kansakoulun johtokunnan on viipymättä päätettävä lasten oppilaisiksi ottamisesta.

105 §.

Milloin oppilas jää kouluun saapumatta, on lapsen huoltaja velvollinen mahdollisimman pian ilmoittamaan poissaolon syyn opettajalle. Ellei sellaista ilmoitusta tule kolmen päivän kuluessa eikä lapsi huoltajan saatua opettajalta huomautuksen saavu kouluun, on johtokunnan jäsenen tai johtokunnan määräämän muun henkilön käytävä tiedustelemassa poissaolon syytä ja huomautettava tällöin, ellei syy ole pätevä, huoltajalle hänen velvollisuudestaan käyttää lasta säännöllisesti koulussa.

Jos aiheeton poissaolo jatkuu tai uusiintuu, tulee johtokunnan kirjallisesti kehoittaa huoltajaa täyttämään velvollisuutensa tai kutsua hänet eteensä neuvottavaksi ja muistutettavaksi. Ellei huoltaja kutsua noudata, voi johtokunta pyytää paikkakunnan poliisiviranomaiselta virka-apua huoltajan noutamiseen. Niin suullinen kuin kirjallinenkin toimenpide on merkittävä pöytäkirjaan.

Laiminlyönnin edelleen jatkuessa tulee kansakoulun johtokunnan ilmoittaa asia sen laadun mukaan sosiaalilautakunnalle tai viralliselle syyttäjälle taikka molemmille toimenpiteitä varten, taikka, jos lapsi ei ole oppivelvollinen, erottaa hänet koulusta. Johtokunnan tulee, ellei lapsi kuulu sen pitämään oppivelvollisten luetteloon, ilmoittaa toimenpiteestä luettelun pitäjälle.

Työnantaja ei saa pitää oppivelvollista lasta työssä kouluaikana koulumatkan vaa-

tima aika siihen luettuna, eikä antaa lapsen suoritettavaksi sellaista työmäärää, ettei hänellä ole riittävästi aikaa kotitehtäviin ja virkistykseen.

106 §.

Jos oppilas on tottelematon tai käyttäytyy sopimattomasti taikka on tehtävissään huolimaton, voi opettaja rangaista häntä nuhteilla, seisottamisella, luokasta poistamisella, kotimuistutuksella tai enintään kaksi tuntia kestävällä jälki-istunnolla sekä johtokunta väliaikaisella koulusta erottamisella enintään kolmeksi kuukaudeksi taikka lopullisella erottamisella. Ellei lapsi kuulu johtokunnan pitämään oppivelvollisten luetteloon, on johtokunnan ilmoitettava erottamisesta mainitun luettelon pitäjälle.

Kotitehtävänsä laiminlyönyt oppilas voidaan jättää kouluun laiskanläksyllä enintään tunnin ajaksi kerrallaan.

Sekä jälki-istunnossa että laiskanläksyllä on opettajan oltava läsnä.

107 §.

Kunkin lukukauden työajan lopussa on oppilaan lukukauden aikana osoittama käytös sekä huolessisuus ja tarkkaavaisuus ynnä tiedot ja taidot eri aineissa arvosteltava ja merkittävä oppilasluetteloon sekä hänelle annettavaan lukukaunitodistukseen. Ensimmäisen luokan syyslukukauden lopussa voidaan arvostelu jättää antamatta.

Kun oppilas on suorittanut kansakoulun tai keskikoulun koko oppimäärän, merkitään arvostelu hänelle annettavaan päästökirjaan. Päästökirjan allekirjoittavat luokan opettaja tai luokan valvoja sekä koulun johtaja. Päästökirjan tarkastaa ja hyväksyy kansakouluntarkastaja. Koulun johtajan oikeaksi todistama jäljennös on säilytettävä koulun arkistossa.

Milloin oppilas eroaa kansakoulusta ennenkuin hän on sen oppimäärän loppuun suorittanut, annetaan hänelle, jos hänen huoltajansa sitä pyytää, erotodistus.

Oppilaalle, joka eroaa kansakouluun kuuluvasta keskikoulusta suoritettuaan kansakoulun koko oppimäärää vastaavan oppimäärän, on pyynnöstä annettava siitä päästökirjaa vastaava todistus, jonka allekirjoittaa keskikoulun johtaja ja hyväksyy kansakouluntarkastaja.

Todistusten kaavat vahvistaa kouluhallitus.

108 §.

Arvosanat merkitään numeroilla 4—10, jolloin numero 4 tarkoittaa heikkoja, numerot 5 ja 6 välttäviä, 7 ja 8 tyydyttäviä ja 9 ja 10 kiitettäviä tietoja ja taitoja.

Oppilas, joka kaikissa aineissa on saanut ainakin välttävän arvosanan, siirretään lukuvuoden päättyessä seuraavalle luokalle, elleivät hänen arvosanansa useissa aineissa ole niin alhaisia, että luokalle jäämistä on pidettävä tarkoituksenmukaisena. Oppilas, joka yhdessä aineessa on saanut heikon arvosanan, voi päästä seuraavalle luokalle suoritettuaan siinä aineessa syyslukukauden alussa hyväksytyt tutkinnot. Kahdessa tai useammassa aineessa heikon arvosanan saanut jää ehdoitta luokalle. Keskikoulun oppilaalle on järjestettävä tilaisuus ehtojen suorittamiseen myös heinäkuun ensimmäisenä arkipäivänä.

Oppilaan luokalta siirtämisestä ja päästökirjan antamisesta päättää luokan opettaja, keskikoulussa ja sellaisessa kansalaiskoulussa, jossa luokalla on useampia opettajia, kuitenkin kaikki luokan opettajat yhdessä.

Luokalle jäämiseen tai päästökirjan kieltämiseen ei vaikuta heikko arvosana laulussa, jos oppilaalla ei ole laulukykyä, eikä voimistelussa ja urheilussa, jos ruumiinvika tai sairaus estää häntä niissä menestymästä.

Tarkemmat ohjeet oppilaiden arvostelusta ja arvosanoista antaa kouluhallitus.

109 §.

Oppikoulun käynnin kesken jäädessä katsotaan neljän kansakoululuokan pohjalle rakentuvan oppikoulun ensimmäisen luokan oppimäärän suorittamisen vastaavan kansakoulun viidennen luokan oppimäärän suorittamista, toisen keskikoululuokan kuudennen ja niin edelleen, sekä kuuden kansakoululuokan pohjalle rakentuvan keskikoulun ensimmäisen luokan suorittamisen vastaavan kansakoulun seitsemännen luokan suorittamista ja sanotun oppikoulun toisen luokan suorittamisen vastaavan kansakoulun kahdeksannen luokan oppimääriä. Sama on voimassa kansakouluun kuuluvan keskikoulun osalta.

Kansakoululain 4 §:n 3 momentissa mainitun kurssin voi korvata vähintään yhtä laaja ammattiopetus, mikäli oppilas saa siitä hyväksyttävän todistuksen.

16 luku.

Viranhaltijat ja heidän tehtävänsä.

110 §.

Opettajanvirkoja tulee kansakoulussa olla niin monta kuin opetustuntien määrä edellyttää. Kansalaiskoulussa otetaan tällöin huomioon vain pysyvästi opetettavat oppiaineet. Tuntiopettajien ja työnhajaajien hoidettaviksi saadaan antaa vain ne tunnit, joita varten ei voida perustaa opettajanvirkoja.

111 §.

Varsinaiseen kansakouluun, jossa on vähintään kuusi opettajaa, voidaan kansakoululain 54 §:n 2 momentissa tarkoitettuina aineopettajan virkoina perustaa 1) äidinkielen ja historian tai äidinkielen ja uskonnon, 2) laskennon ja luonnonopin sekä 3) maantiedon ja luonnonhistorian opettajan virat, joiden haltijat ovat velvolliset tarpeen mukaan opettamaan varsinaisen kansakoulun muitakin aineita. Suuremmissa kouluissa voi olla myös muita erikoisopettajan virkoja.

112 §.

Kansalaiskoulussa voi olla yleisaineiden, maatilatalouden, kone- ja sähköopin, kaupallisten aineiden, kotitalouden, puutyön, metallityön ja tyttöjen käsityön opettajan virkoja.

Milloin oppiaineet ja niiden tuntimäärät tekevät sen tarpeelliseksi, kansalaiskoulussa voidaan opettajan virkaan yhdistää kahden tai useamman edellä mainitun viran oppiaineet.

113 §.

Keskikoulussa tulee olla 1) äidinkielen ja historian, 2) toisen kotimaisen ja vieraan kielen, 3) matematiikan ja luonnonopin sekä 4) maantiedon ja luonnonhistorian lehtorin virat. Kouluhallituksen luvalla saadaan virat järjestää toisinkin.

Muu lehtorin virka perustetaan, mikäli sitä varten on riittävä tuntimäärä keskikoulussa.

114 §.

Tuntiopettajan ja työnhajaajan virat, joita jatkuvasti tarvitaan, on perustettava toistaiseksi. Tilapäisten tuntiopettajien ja työnhajaajien ottamisesta päätetään opetussuunnitelman vuositarkisteen yhteydessä.

Opetusharjoittelijaksi voidaan varsinaiseen kansakouluun ja kansalaiskouluun ottaa kansakoulunopettajaksi valmistuva henkilö. Harjoittelija ei saa antaa opetusta muuten kuin opettajan läsnäollessa. Kuitenkin voidaan hänelle järjestää opettajan valvonnan alaisena erikseen opetettava ryhmä.

115 §.

Varsinaisella kansakoululla, kansalaiskoululla, keskikoululla sekä apukoululla ja muulla erityiskoululla tulee olla oma johtajansa. Jos näistä erimuotoisista kouluista kaksi tai useampi käyttää yhteistä kiinteistöä tai yhteisiä opetustiloja tai -välineitä, määrää kansakoululautakunta jonkun johtajista hoitamaan tästä johtuvat koulujen yhteiset tehtävät.

116 §.

Kesäsiirtolassa tulee olla johtaja ja, jos siihen sijoitettuja oppilaita on kolmeakymmentä enemmän, myös apulaisjohtaja.

Oppilasasuntolassa tulee asuntolanhoitajalla tarvittaessa olla apulainen sekä muuta lisätöyvoimaa.

117 §.

Opettajan tulee:

- 1) olla hyvänä esikuvana oppilailleen;
- 2) huolellisesti valmistautua tunneilleen sekä ahkerasti ja tunnollisesti suorittaa opetusvelvollisuutensa;
- 3) huolehtia, pyrkien hyvään yhteistyöhön kotien kanssa, oppilaiden kasvatuksesta ja käytöksestä koulussa ja mahdollisuuden mukaan koulun ulkopuolellakin;
- 4) kohdella oppilaitaan ystävällisesti, välttää puolueellisuutta ja, milloin oppilaan huomauttaminen tai rankaiseminen on tarpeen, menetellä siinä tahdikkaasti, samoin myös valvoa rangaistuksen täytäntöönpanoa;
- 5) pitää kouluhallituksen antamien määräysten mukaista päiväkirjaa ja päivittäin merkitä siihen pidetyt tunnit ja niillä käsitellyt asiat, oppilaiden poissaolot ja niiden syyt sekä, ellei syy ole pätevä, myös toimenpide, johon hän on ryhtynyt;
- 6) tarkastaa ja tarpeen mukaan korjata ja arvostella oppilaiden kirjalliset työt, ar-

vostella heidän tietonsa ja taitonsa sekä valmistaa todistukset;

7) noudattaa koulun johtajan antamia ohjeita, opetussuunnitelmaa ja hyväksytyjä järjestyssääntöjä, antaa johtajalle ja kansakoulun johtokunnalle näiden tarvitsemat luettelot ja tiedot sen luokan oppilaista, jonka valvonta on hänelle annettu, antaa näille oppilaille, ellei toisin ole sovittu tai koulun järjestyssäännöissä määrätty, hyväksyttävästä syystä viikkoa lyhyempiä poissaololupia, suhtautua työtovereihinsa sopuisasti ja mukautua heidän kanssaan yhteistyöhön;

8) huolehtia mahdollisuuden mukaan koulun toisenkin opettajan tehtävistä, milloin tämä odottamattoman, laillisen esteen takia ei voi antaa opetusta eikä muuta sijaista kohtuudella saada, kuitenkin enintään kolmena työpäivänä kerrallaan;

9) huolehtia oppilaiden välituntivalvonnasta;

10) valvoa oppilaiden kouluruokailua ja sen yhteydessä valvoa, ohjata ja opettaa hyviä pöytätapoja;

11) olla läsnä oppilaitten lääkarintarkastuksissa ja tarvittaessa tehdä merkinnät terveyskortteihin sekä tapaturman sattua oppilaalle sen laadun mukaan hoitaa häntä taikka hankkia terveysisaren tai lääkärin apua;

12) neuvoa ja ohjata huoltajia, jotka saapuvat hänen luokseen lastensa kasvatusta, opetusta, avustusta tai terveydenhoitoa koskeissa asioissa;

13) ottaa osaa koulun johtajan, kansakoululautakunnan ja kansakouluntarkastajan kutsumiin opettajakokouksiin;

14) hoitaa hyvin koulun omaisuutta sekä hänelle annettuja luontoisetuja, samoin osaltaan huolehtia koulun ympäristön kaunistamisesta;

15) asua koululla tai niin lähellä koulua, ettei virkatehtävien suoritus kärsi asunnon etäisyyden takia;

16) pyrkiä jatkuvasti kehittymään ammatissaan sekä kieltäytyä sellaisista toimista, jotka haittaavat virkavelvollisuuksien suorittamista; sekä

17) suorittaa kaikki muutkin tehtävät, jotka hänelle kuuluvat lain, asetusten, kansakoulun ohjesäännön tai asian laadun mukaan.

Opettaja on velvollinen opettamaan toisesakin kansakoulussa, ellei omassa ole hänen

opetusvelvollisuuttaan vastaavaa tuntimäärää eikä toinen toimipaikka sijaitse kahta kilometriä kauempana.

Kahden tai useamman koulun yhteinen opettaja on velvollinen suorittamaan opetustehtäviä niissä kouluissa, joiden yhteinen opettaja hän on, matkaan pituuteen katsomatta.

Mitä edellä on sanottu opettajasta, on soveltuvien osin voimassa myös työnohjaajasta, tuntiopettajasta tai muusta opetusta antavasta henkilöstä.

Kotitalousopettajan tai, jos kunnassa heitä on useampia, niiden heistä, joiden virkaan tämä velvollisuus on liitetty, tulee mikäli ohjausta ei ole muuten järjestetty valvoa ja ohjata koulujen keittolatoimintaa tarkastamalla sitä, järjestämällä kurssuja keittäjille ja ohjaamalla asianomaisia ruoka-aineiden hankinnassa.

Poikain käsityön erikoisopettajan tai, jos kunnassa heitä on useampia, niiden heistä, joiden virkaan tämä velvollisuus on liitetty, tulee avustaa kuntaa poikien käsityötarvikkeiden hankkimisessa eri kouluille, ohjata mahdollisuuksien mukaan erikoisvalmistusta vaille olevia opettajia ja työnohjaajia poikien käsityön opetuksen antamisessa sekä järjestää heille opintopäiviä ja muita neuvontatilaisuuksia. Sama on vastaavasti voimassa tyttöjen käsityön erikoisopettajasta.

118 §.

Kansakoulun johtajan tulee:

1) johtaa ja valvoa koulun opetus- ja kasvatustyötä, kirjaston hoitoa ja käyttöä, valvoa koulukeittolaa ja oppilasasuntolaa, seurata muiden opettajien opetusta sen mukaan kuin kansakoulun ohjesäännössä määrätään, ohjata opettajat keskinäiseen yhteistyöhön, kuitenkin niin, ettei kenenkään itsenäisyyttä tarpeettomasti rajoiteta, huolehtia siitä, että koulussa vallitsee hyvä kuri ja järjestys, sekä auttaa muita opettajia kurin ja järjestyksen pitämisessä;

2) viikon kuluessa lukuvuoden työn alkamisesta johtokunnalle antaa opettajien kanssa neuvotellen valmistettu ehdotus opetussuunnitelman vuositarkistukseksi sekä aikansa ehdotukset lupapäivistä;

3) kutsua tarvittaessa opettajat, työnohjaajat ja tuntiopettajat sekä asuntolanhoitajat opettajakokoukseen, johtaa siinä puhetta

ja valvoa, että päätökset merkitään pöytäkirjaan ja pannaan täytäntöön;

4) ilmoittaa koulun muille viranhaltijoille ajoissa johtokunnan kokouksesta ja sen jälkeen siinä tehdyistä heitä koskevista päätöksistä sekä kouluhallituksen, kansakouluntarkastajan ja kunnan viranomaisten heidän tietoon saatettavista kirjeistä ja muista ilmoituksista;

5) koulun opettajalle, asuntolanhoitajalle tai hänelle itselleen sattuneen odottamattoman laillisen esteen ajaksi järjestää tehtävien hoito, kuitenkin enintään kolmeksi päiväksi, ja ilmoittaa asiasta heti johtokunnan puheenjohtajalle;

6) kulkutaudin uhatessa ilmoittaa siitä johtokunnan puheenjohtajalle ja koululääkärille sekä, jos koulu suljetaan, myös kansakouluntarkastajalle;

7) myöntää oppilaalle hyväksyttävästä syystä lupa viikkoa pitempään, enintään kuu-kauden kestävään poissaoloon koulusta;

8) valvoa koulurakennusten, kaluston ja irtaimiston kuntoa, valaistusta ja lämmitystä, tuuletusta ja siivousta sekä koulun ympäristön kaunistamista;

9) hoitaa koulun arkistoa, oppilas- ja kalustoluetteloja sekä muita kansliakirjoja ja antaa niistä pyydettyä, mikäli toisin ei ole säädetty, otteita ja jäljennöksiä viranomaisille ja valtuuston päättämää lunastusta vastaan yksityisille;

10) valmistaa kouluhallituksen, kansakouluntarkastajan tai kunnan viranomaisten määräämät vuosikertomukset, tilastolliset tiedot ja muut ilmoitukset ja toimittaa ne määrääkoina asianomaisille;

11) hoitaa opetus- ja havaintovälineitä sekä oppilaille annettavien oppikirjojen ja koulutarvikkeiden varastoja ja pitää niistä luetteloja; sekä

12) muutoinkin toimia koulutoimen edistämiseksi ja suorittaa lain, asetusten, kansakoulun ohjesäännön tai asian laadun mukaan hänelle kuuluvat tehtävät.

Jos johtaja huomaa, että opettajan, työnohjaajan, tuntiopettajan tai johtokunnan taikka kunnan menettely on ollut virheellinen ja koululle vahingollinen ja jos muuten ei saada oikaisua, ilmoittakoon asian kansakouluntarkastajalle.

Kaupungissa ja kauppalassa johtajan tehtävistä voidaan kansakoulun ohjesäännössä

määrätä toisin kuin 1 momentin 2, 4, 5, 6, 9, 10 ja 11 kohdissa on säädetty.

119 §.

Asuntolanhoitajan tulee:

1) johtaa asuntolaa ja valmistaa ehdotus sen toimintasuunnitelmaksi sekä toimittaa valmistamansa ehdotus kansakoulun johtokunnan hyväksyttäväksi;

2) uskollisesti hoitaa asuntolaa ja siinä olevia lapsia, niin että asuntola muodostuu heille hyväksi ja kasvattavaksi kodiksi;

3) noudattaen asuntolan toimintasuunnitelman määräyksiä ymmärtäväisesti ja säästäväisesti järjestää asuntolan talous ja tilittää varat;

4) ottaa ja erottaa apulaisensa ja asuntolan palvelusväki sekä järjestää työt ja valvoa niitä;

5) asuntolan henkilökunnan ja oppilaiden avulla suorittaa asuntolan askareet;

6) valvoa, että oppilaat suorittavat koti-tehtävänsä sekä tarpeen ja mahdollisuuden mukaan ohjata heitä niissä, sekä myös ohjata heitä asuntolassa järjestettävissä muissakin tehtävissä, vapaissa harrastuksissa ja leikeissä;

7) huolehtia kurin ja järjestyksen säilymisestä asuntolassa;

8) aterioida asuntolan pöydässä yhdessä oppilaiden kanssa;

9) oppilaan sairastuessa hoitaa häntä ja tarpeen mukaan hankkia terveysisaren tai lääkärin apua sekä kulkutaudin ilmetessä asuntolassa ilmoittaa siitä koulun johtajalle ja, jos asian kiireellisyys niin vaatii, myös koululääkärille;

10) huolehtia ja vastata asuntolan kaluston ja ruoka-aineväestöjen hoidosta ja säilymisestä; sekä

11) tunnollisesti suorittaa muutkin tehtävät, jotka lain, asetuksen tai kansakoulun ohjesäännön mukaan hänelle kuuluvat, taikka joita asuntolan hoitaminen muutoin edellyttää.

Asuntolanhoitajalle kuuluu kuuden viikon kesäloma sekä muuna aikana kahdenkymmenneljän tunnin yhtäjaksoinen viikkolepo. Lisäksi on hänelle asuntolan toimiaikana järjestettävä joka viikko yhtenä arkipäivänä neljä tuntia vapaata kello 8—18 välisenä aikana.

120 §.

Kesäsiirtolan johtajan tulee:

1) johtaa ja valvoa siirtolan toimintaa, ohjata sen henkilökunta kasvatukselliseen yhteistyöhön sekä huolehtia siitä, että siirtolassa vallitsee siisteys ja järjestys ja että se muutenkin täyttää tarkoituksensa;

2) ottaa ja erottaa tarvittava palvelusväki;

3) hoitaa siirtolan taloutta ymmärtäväisesti ja säästäväisesti, määrätä ja vastata ostoista ja tilittää varat;

4) valita siirtolaan otettavat oppilaat ellei sen ylläpitäjä ole toisin määrännyt, järjestää heidän noutamisensa ja saattamisensa takaisin kotiin, vastata vanhempien tiedusteluihin ja antaa heille ohjeita lasten varustamisesta siirtolaan;

5) huolehtia siitä, että oppilaat punnitaan siirtolaan tullessa ja sieltä lähtiessä ja tulokset merkitään luetteloon, valmistaa lääkärin-tarkastukset ja valvoa, että lääkärin antamia hoito-ohjeita noudatetaan ja että lääkäri tarvittaessa kutsutaan paikalle;

6) pitää päiväkirjaa kouluhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti;

7) valmistaa kertomus siirtolan toiminnasta sekä valtionavun anomuksessa tarvittavat muut selvitykset; sekä

8) suorittaa muutkin tehtävät, jotka asian laadun mukaan kuuluvat hänelle.

Apulaisjohtajan suoritettavaksi voidaan antaa osa johtajan tehtävistä.

17 luku.

Virkakelpoisuus.

121 §.

Kansakoululaitoksen lehtorin, opettajan, tuntiopettajan, työnohjaajan ja asuntolanhoitajan virkaan nimitettävän tai lehtorin tai opettajan virkaan koeajaksi määrättävän tulee olla vähintään kaksikymmentäyksi vuotta täyttänyt. Nimityksessä on lisäksi otettava huomioon, mitä tässä luvussa on säädetty nimitettävän sukupuolesta, kielitaidosta ja muusta kelpoisuudesta.

Nimitettävällä ei saa olla sellaista ruumiinvikaa tai sairautta, joka tekee hänet virkaan sopimattomaksi.

122 §.

Jäljempänä tässä pykälässä säädettyin poikkeuksin voidaan kansakoululaitoksen virkaan nimittää yhtä hyvin mies kuin nainen.

Kansakoulussa, jossa on vähintään kaksi opettajaa, tulee olla, mikäli mahdollista, kumpaankin sukupuoleen kuuluvia opettajia. Poikien voimistelun ja urheilun opettajan virkaan on kelpoinen vain mies, vastaavaan tyttöjen opettajan virkaan vain nainen.

Asuntolanhoitajaksi voidaan nimittää vain nainen.

123 §.

Suomen- tai ruotsinkielisen kansakoulun virkaan saadaan nimittää vain henkilö, joka täyttää tässä pykälässä säädettyt koulun opetuskielen taitoa koskevat vaatimukset.

Keskikoulun lehtorilta vaaditaan, että hän, sen mukaisesti kuin valtion oppikoulujen opettajiksi pyrkivistä on säädetty, täydellisesti hallitsee koulun opetuskielen.

Muuhun opettajanvirkaan nimitettävältä vaaditaan, että hän on koulun opetuskielillä suorittanut valmistukseen kuuluvan opetusharjoittelun.

Jos opettajanviran haltijan toiminta kohdistuu sekä suomen- että ruotsinkielisiin kouluihin, vaaditaan virkaan nimitettävältä, että hän täyttää edellä säädetyn vaatimuksen kummankin opetuskielen osalta.

Muun kuin opettajanviran haltijalta vaaditaan, että hän on koulun opetuskielillä saanut virkaan vaadittavan vähintään yhden lukuvuoden kestäneen valmistuksen tai koulun opetuskielillä suorittanut keskikoulun tai kansakoulun oppimäärän. Jos tällaisen viran haltijan toiminta kohdistuu sekä suomen- että ruotsinkielisiin kouluihin, vaaditaan häneltä edellisen lisäksi vähemmistön kielessä nimitettävän viranomaisen harkitsema riittävä kielitaito. Kuntaa pienempien virka-alueiden enemmistön ja vähemmistön kielet määräytyvät tällöin alueiden kansakoulujen oppilasmäärien mukaan.

Lapinkielisen koulun virkaan nimitettävältä vaaditaan edellä säädetyn mukaisen suomen kielen taidon ohella mikäli mahdollista riittävä taito lapin kielessä.

124 §.

Varsinaisen kansakoulun opettajan virkaan vaaditaan 126 §:ssä säädetyn poikkeuksin kansakoulunopettajan tutkinto.

Sellaiseen kansakoulunopettajan virkaan, jonka haltijan on opetettava pääasiallisesti varsinaisen kansakoulun ensimmäisen, toisen tai kolmannen vuosiluokan oppilaita, on kelpoinen myös entisen alakansakoulunopettajan

pätevyyden omaava, joka on omin päin opiskellen suorittanut kouluhallituksen määräämät tutkinnot ja sen jälkeen suorittanut kouluhallituksen järjestämän tai hyväksymän täydennyskurssin.

125 §.

Kelpoisuusehtona kansakoululain 54 §:n 2 momentissa mainittuihin varsinaisen kansakoulun aineopettajan virkoihin on kansakoulunopettajan tutkinnon lisäksi, että asianomainen on viran haltijan pääaineena opetettavissa aineissa kussakin saavuttanut sanottussa tutkinnossa tai lukion päästötodistuksessa kiitettävän arvosanan (9–10).

Opettajalta, jolla on jossakin aineessa filosofian kandidaatin tutkinnon vaatimusten mukainen arvosana, ei vaadita siinä aineessa edellisessä momentissa säädettyä kiitettävää arvosanaa. Sitä ei myöskään vaadita käsityön ja piirustuksen opettajalta, laulun opettajalta eikä voimistelun ja urheilun opettajalta, jolla on kouluhallituksen hyväksymä lisäopiskelu.

126 §.

Sellaiseen varsinaisen kansakoulun opettajan virkaan, jonka haltija on velvollinen opettamaan vain voimistelua, urheilua ja terveysoppia, vaaditaan kelpoisuusehtona yliopiston voimistelulaitoksessa suoritettu voimistelunopettajan tutkinto. Milloin varsinaisen kansakoulun opettajan on annettava opetusta yksinomaan piirustuksessa, on viran kelpoisuusehtona taideteollisessa oppilaitoksessa suoritettu kuvaamataidonopettajan tutkinto, sekä milloin opetusaineena on ainoastaan laulu, kelpoisuusehtona on Sibelius-Akatemiassa suoritettu laulunopettajan tutkinto. Lisäksi vaaditaan, ellei hakija ole kansakoulunopettaja, kasvatus- ja opetusopin tutkinto filosofian kandidaatin tutkinnon vaatimusten mukaan, sekä yhden lukukauden opetusharjoittelu. Opetusharjoittelu voidaan suorittaa normaalilyseossa, kansakoulunopettajaseminaarissa tai kansakoulunopettajia valmistavassa yliopistossa tai korkeakoulussa.

Poikien käsityönopettajalta, jonka velvollisuutena ei ole opettaa muita aineita, vaaditaan keskikoulun oppimäärä ja valtion mieskotiteollisuusopiston puutyöosaston päästötodistus. Tyttöjen käsityönopettajan, joka ei ole velvollinen opettamaan muita aineita, tulee olla Helsingin käsityönopettajaopiston opettajaosaston ja ruotsinkielisiin kouluihin

opetusministeriön hyväksymässä laitoksessa ruotsinkielisen käsityöopettajan tutkinnon suorittanut.

127 §.

Kelpoisuusehtona kansalaiskoulun opettajan virkaan vaaditaan sitä varten järjestetty kansalaiskoulun opettajan tutkinto.

128 §.

Apukoulun opettajan virkaan on kelpoinen kansakoulunopettajan tutkinnon suorittanut, joka hoidettuaan vähintään kahden lukuvuoden ajan varsinaisen kansakoulun opettajan virkaa, on suorittanut sitä varten järjestetyn erityisopettajan tutkinnon.

Milloin apukouluun on perustettu erityinen poikien tai tyttöjen käsityön tahi kotitalouden opettajan virka, vaaditaan sen haltijalta sama kelpoisuus kuin vastaavaan virkaan varsinaisessa kansakoulussa tai kansalaiskoulussa sekä lisäksi asetuksella säädetty erityisopettajan tutkinto.

Mitä edellä on sanottu apukoulun opettajista, koskee vastaavasti myös tarkkailuluokkien sekä muiden erityisluokkien ja erityiskoulujen opettajia.

129 §.

Keskikoulun lehtorin virkaan vaaditaan valtion oppikoulun nuoremman lehtorin kelpoisuus. Jos hakijalla on lisäksi kansakoulunopettajan kelpoisuus, vaaditaan kuitenkin vain yhden lukukauden opetusharjoittelu normaalilyseossa.

Milloin valtion oppikoulussa ei ole vastaavaa nuoremman lehtorin virkaa tai se on vain normaalilyseossa, säädetään kelpoisuusehdot asetuksella.

130 §.

Niiden suoritusten perusteella, jotka mainitaan 125, 126 ja 128 §:ssä, kouluhallitus antaa asianomaiselle kelpoisuustodistuksen. Opetusministeriö voi kuitenkin oikeuttaa opettajanvalmistuslaitoksen antamaan sanotun todistuksen.

131 §.

Jos opettajanvirkaan on yhdistetty velvollisuus opettaa poikien tai tyttöjen käsityötä taikka jotakin muuta ainetta, jonka opettamiseen koulussa ei ennestään ole kykenevää opettajaa, on virkaan kelpoinen ainoastaan

hakija, jolla on kelpoisuus ja kyky myös tämän aineen opettamiseen.

Milloin virkaan on yhdistetty velvollisuus opettaa evankelisluterilaista uskontoa, tulee nimitettävän olla evankelisluterilaisen seurakunnan jäsen.

132 §.

Työnohjaajaksi ja tuntiopettajaksi on kelpoinen asianomaisen aineen opettajan tai lehtorin kelpoisuuden omaava.

Kelpoisuuden työnohjaajan ja tuntiopettajan virkaan tuottaa myös kouluhallituksen hyväksymän henkilön tai laitoksen antama todistus siitä, että hakijalla on tarpeelliset tiedot ja taidot sekä kyky antaa opetusta.

133 §.

Asuntolanhoitajaksi nimitettävältä vaaditaan kotitalousopettajan tutkinto tai kansakoulunopettajaseminaarin antama asuntolanhoitajan kelpoisuustodistus.

134 §.

Kesäsiirtolan johtajan tai apulaisjohtajan tulee olla virkakelpoinen kansakoulunopettaja.

135 §.

Väliaikaiseksi tai viransijaiseksi voidaan enintään lukuvuodeksi kerrallaan ottaa henkilö, joka, vaikkakaan ei täytä edellä tässä luvussa säädettyjä kelpoisuusehtoja, omaa riittävän taidon ja kyvyn viran hoitamiseen.

18 luku.

Nimittäminen.

136 §.

Avoimeksi tullut virka on vakinaisesti täytettävä, ellei siihen ole laillista estettä.

Virka täytetään vakinaisesti elokuun 1 päivästä lukien.

Kun virkaa ei voida vakinaisesti täyttää, otetaan väliaikainen hoitaja lukuvuoden loppuun saakka.

Nimittämiskirjojen kaavat vahvistaa kouluhallitus.

137 §.

Vakinaisesti täytettävä opettajan tai asuntolanhoitajan virka on haettavaksi julistet-

tettava virallisessa lehdessä sekä jossakin muussa koulun kielisessä mainittujen viranhaltijain keskuuteen yleisesti leviävässä lehdessä. Hakuaika on vähintään 20 ja enintään 30 päivää. Ilmoituksen tulee olla kummassakin lehdessä vähintään 15 päivää ennen hakuajan päättymistä, lehden ilmestymispäivä mukaan luettuna. Jos viranhaltijan toiminta kohdistuu sekä suomen- että ruotsinkielisiin kouluihin, hakuilmoitus on julkaistava virallisessa lehdessä kummankin kielisenä sekä kummankin kielisessä edellä tarkoitettussa muussa lehdessä.

Viran julistaa haettavaksi joko johtokunta tai kansakoululautakunta sen mukaan kuin viimeksi mainittu määrää. Jos vaali on kansakoululautakunnan suoritettava, on sen julistettava virka haettavaksi.

Työnohjaajan tai tuntiopettajan virka ja väliaikaisesti täytettävä opettajan tai asuntolanhoitajan virka voidaan julistaa tai tarjota haettavaksi muullakin tarkoituksenmukaisella tavalla.

138 §.

Hakijan on hakemukseensa liitettävä papintodistus tai siviilirekisterin ote, kelpoisuuden osoittavat todistukset ja, jos hän on kansakoulun palveluksessa, kansakoulun johtokunnan tai kansakoululautakunnan antama todistus viranhakua varten sekä 161 §:ssä säädetty ansioluettelo. Hakija on lisäksi velvollinen liittämään hakemukseensa röntgen-tutkimukseen perustuvan lääkärintodistuksen siitä, ettei hän sairasta tartunnanvaarallista tuberkuloosia.

Mikäli liitteet eivät ole alkuperäisiä, tulee niiden olla kahden esteettömän henkilön oikeaksi todistamat. Milloin vaalin toimittava viranomainen, kansakouluntarkastaja tai kouluhallitus niin vaatii, hakija on velvollinen esittämään alkuperäisen todistuksen nähtäväksi. Papintodistus tai siviilirekisterin ote, johtokunnan tai kansakoululautakunnan todistus ja lääkärintodistus ei saa olla annettu eikä ansioluettelo laadittu kolmea kuukautta aikaisemmin hakuajan päättymisestä lukien.

139 §.

Hakemukset on toimitettava kansakoulun johtokunnalle tai kansakoululautakunnalle, jos se toimii vaalin suorittavana kansakoulun johtokuntana.

Ellei hakuilmoituksessa ole osoitettu säännöllisesti avoinna olevaa toimistoa, johon hakemukset saadaan jättää, on ne annettava puheenjohtajalle tai sihteerille. Hakemuksen vastaanottajan on hakemusasiakirjaan merkittävä liitteiden määrä sekä milloin hakemus on jätetty ja kuka on sen jättänyt.

Hakemus voidaan lähettää myös postitse, niinkuin siitä on erikseen säädetty. Puheenjohtajan tulee huolehtia siitä, että saapuneet hakemukset noudetaan, saapumisaika ja liitteiden määrä merkitään sekä hakemukset käsitellään.

140 §.

Puheenjohtaja tai hänen valvontansa alaisena sihteerinä on velvollinen laatimaan hakijoista kouluhallituksen ohjeiden mukaisen luettelon, johon on merkittävä kunkin taitoa ja soveliaisuutta osoittavat tärkeimmät tiedot.

141 §.

Hakuajan päätyttyä on vaali viipymättä toimitettava. Virkakelpoisten hakijain puuttuessa tai muulloinkin kansakouluntarkastajan suostumuksella on virka julistettava uudelleen haettavaksi.

142 §.

Vaalipäätös on heti alistettava kansakouluntarkastajan vahvistettavaksi. Alistukseen on liitettävä ote vaalitulaisuudessa tehdystä pöytäkirjasta, johon on otettava hakuilmoitus ja merkittävä, minä päivänä se on julkaistu ja missä lehdissä taikka miten muutoin virka ehkä on julistettu tai tarjottu haettavaksi, sekä 140 §:ssä mainittu luettelo ja kaikki hakemukset liitteineen. Jos virkaan on vakinaiseksi valittu saman kunnan toisessa kansakoulunopettajan virassa oleva ja siihen valtakirjan saanut, on alistukseen liitettävä myös asianomaiselle annettava johtokunnan puolesta allekirjoitettu valtakirja.

143 §.

Kun asuntolanhoitaja, tuntiopettaja tai työnohjaaja on valittu, on vaaliasiakirjoihin liitettävä puheenjohtajan allekirjoittama määräskirje, jonka kansakouluntarkastaja, jos hän yhtyy johtokunnan päätökseen, nimikirjoituksellaan vahvistaa ja palauttaa asianomaiselle annettavaksi.

144 §.

Jos opettaja, jota ei ole valittu hake-
maansa vakinaisesti täytettävänä olevaan vir-
kaan, tahtoo peruuttaa hakemuksensa, ilmoit-
takoon siitä kansakouluntarkastajalle seitse-
män päivän kuluessa vaalista vaalipäivää
lukuunottamatta.

145 §.

Kansakouluntarkastajan on viipymättä
otettava vaaliasia tutkittavakseen ja annet-
tava siinä päätös, opettajan virkaa vakinai-
sesti täytettäessä ei kuitenkaan ennenkuin
kahdeksantena päivänä vaalista vaalipäivää
lukuunottamatta. Jos kansakouluntarkastaja
vahvistaa vaalin, hän kutsuu valitun hoi-
tamaan virkaa sekä ilmoittaa päätöksensä
vaalin toimittajalle ja sen kunnan kansa-
koululautakunnalle, jonka palveluksessa va-
littu on. Jos taitavin ja soveliaim hakiija on
vaalissa sivuutettu tai siinä muutoin niin
virheellisesti menetelty, että vaalia ei voida
vahvistaa, on kansakouluntarkastajan kumot-
tava se virheelliseltä osalta ja palautettava
asia, sen käsittelyssä tapahtuneen virheen
mukaan joko kokonaan tai osittain uudelleen
käsiteltäväksi ja esitettävä asian laadusta
riippuen joko vaaliasian käsittelyn jatka-
mista, uuden vaalin toimittamista, viran
uudelleen haettavaksi julistamista, viran
täyttämisen raukeamaan jättämistä tai muuta
virheen oikaisemiseen tarpeellista toimen-
pidettä.

Milloin kansakouluntarkastaja palauttaa
vaaliasian, on hänen samalla ilmoitettava vaa-
lin toimittaneelle viranomaiselle, ketkä haki-
jat ovat peruuttaneet hakemuksensa. Peruu-
tettua hakemusta ei saa ottaa huomioon.

Jos johtokunnan uusi päätös poikkeaa
kansakouluntarkastajan esityksestä, on se
yksityiskohtaisesti perusteltava. Ellei kansa-
kouluntarkastaja nytkään voi yhtyä johto-
kunnan toimenpiteeseen, hänen on alistettava
asia kouluhallituks n ratkaistavaksi.

Kansakouluntarkastajan on kielteinen pää-
töksensä perusteltava.

Kun kansakouluntarkastaja on vahvistanut
vaalin, jossa saman kunnan toisessa kansa-
koulunopettajan virassa oleva ja siihen val-
takirjan saanut on valittu vakinaiseksi opet-
tajaksi, on kansakouluntarkastajan allekirjoi-
tettava valtakirja ja toimitettava se asian-
omaiselle annettavaksi.

146 §.

Jos virkaan on valittu ruumiinvian taikka
ruumiin- tai sielunvoimien vähentymisen
vuoksi virasta vapautettu tahi viralta pantu
taikka sellainen henkilö, jota vastaan on
vireillä virasta vapauttamista tarkoittava me-
nettely tahi kurinpidollinen tai muu syyte,
joka tekee hänet virkaan sopimattomaksi,
taikka jos muutoin tiedetään tähän verratta-
van sopimattomuuden olevan esteenä, ei kan-
sakouluntarkastaja saa vahvistaa vaalia.

147 §.

Opettaja, joka ei aikaisemmin ole saanut
valtakirjaa kansakoulunopettajan virkaan, on
velvollinen ennen valtakirjan antamista esit-
tämään kansakoulun johtokunnalle todistuk-
sen siitä, että hän on suorittanut kansakoulu-
hallinnon tutkinnon.

Kansakouluhallinnon tutkinnossa, jonka
vaatimukset kouluhallitus määrää, voidaan
suorittaa alin, keskimmäinen ja ylin arvo-
sana. Kouluhallitus määrää tutkijat. Tutkin-
nosta suoritettavasta maksusta säädetään
erikseen.

148 §.

Kun opettaja on suorittanut koepalveluk-
sensa, toimittaa johtokunta tutkimuksen
siitä, kuinka hän on virkansa hoitanut ja,
jos opettaja on osan koepalvelusta ollut toi-
sen johtokunnan alaisena, hankkii johto-
kunta myös siltä lausunnon.

Valtakirjan antamista tai kieltämistä kos-
keva johtokunnan päätös on alistettava kan-
sakouluntarkastajan vahvistettavaksi ja, mil-
loin päätös on myönteinen, on alistukseen
liitettävä johtokunnan puolesta allekirjoi-
tettu valtakirja. Jos kansakouluntarkastaja
yhtyy valtakirjan antamiseen, hän palauttaa
allekirjoittamansa valtakirjan asianomaiselle
opettajalle annettavaksi. Kansakouluntarkas-
tajan vahvistama johtokunnan päätös, jolla
valtakirja on kielletty, on saatettava asian-
omaisen opettajan tietoon.

149 §.

Kansakoulun johtajaksi on valittava joku
koulun opettajista. Kuitenkin on, ellei eri-
tyinen syy vaadi poikkeusta, vakinainen
opettaja asetettava koevuosia palvelevien, vä-
likaikasten ja sijaisten edelle, sekä virkakel-
poinen epäpätevien edelle.

Ennen johtajan vaalin toimittamista kan-
sakoulun johtokunnan on varattava koulun

opettajille, tuntiopettajille ja työnohjaajille kullekin erikseen tai kaikille yhteisesti tilaisuus ehdottaa, kuka olisi johtajaksi valittava.

19 luku.

Viran lakkauttaminen.

150 §.

Varsinaisen kansakoulun luokkaopettajan virka katsotaan tarpeettomaksi, kun oppilasmäärä on vähentynyt 179 §:ssä säädettyyn alarajaan ja muu kansakoululaitoksen opettajanvirka, kun viranhaltijan hoidettavaksi ei ole tarjottavana opetusvelvollisuutta vastaavaa työmäärää, ellei virka kansakoululain tai tämän asetuksen säännösten perusteella ole välttämätön.

151 §.

Jos koulussa on kaksi tai useampia opettajan virkoja, joista yksi voidaan lakkauttaa, on ensi sijassa lakkautettava avoin virka tai, ellei sellaista ole, se virka, jonka haltija ilmoittaa suostuvansa viran lakkauttamiseen, sen jälkeen koepalvelusta suorittavan, tai jos heitä on useampia, viimeksi koepalvelukseen määrätyn opettajan virka, sekä sen jälkeen viimeksi nimitetyn opettajan virka.

Ennenkuin kunnallisvaltuusto päättää lakkauttaa opettajan tai asuntolanhoitajan viran, sen on kansakoululautakunnalle tai, ellei sellaista ole, johtokunnalle varattava tilaisuus antaa asiasta lausunto, mikäli tämä ei ole lakkautusesitystä tehnyt.

Päätös viran lakkauttamisesta on alistettava kouluhallituksen vahvistettavaksi. Päätös tulee voimaan kouluhallituksen päätöstä seuraavan heinäkuun 31 päivästä lukien.

152 §.

Jos lain tai asetuksen säännös, piiri- ja kunnallisen oppilasmäärän lisääntyminen tai väheneminen tai muu syy tekee viran uudelleen järjestämisen tarpeelliseksi, päättää siitä kunnallisvaltuusto sitten kun kansakoululautakunta tai, ellei sellaista ole, kansakoulun johtokunta on asiasta antanut lausunnon.

153 §.

Viranhaltijan, jonka virka on lakkautettu, siirtää kunnallishallitus toiseen virkaan samassa kunnassa, mikäli kunnallisvaltuusto ei ole pidättänyt itselleen siirto-oikeutta.

Jos johtokunta katsoo, ettei lakkautuspalkalla olevaa viranhaltijaa ole siirrettävä sen

alaiseen virkaan, on asia kunnallisvaltuuston ratkaistava.

Viranhaltijaa ei saa siirtää sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusehtoja hän ei täytä.

Lakkautuspalkalla olevalle viranhaltijalle soveltavana on pidettävä hänen lakkautettua virkaansa vastaavaa virkaa.

Jos virka, jota hoitaa koeajaksi määrätty opettaja, lakkautetaan, siirretään opettaja toiseen virkaan niin kuin vakinaisesta viranhaltijasta on säädetty, ja saa hän jatkaa siinä koeaikansa palvelemista.

154 §.

Kun kouluhallitukselle on ilmoitettu viranhaltija, jolle omassa kunnassa ei voida tarjota vastaavanlaista virkaa, on kouluhallituksen määrättävä, että jokin tai joitakin avoimia virkoja on jätettävä vakinaisesti täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko lakkautuspalkalla oleva siirtää johonkin niistä.

155 §.

Jos virkojen uudelleen järjestelyssä useampi virkakelpoinen viranhaltija haluaa saada saman viran, ratkaisee kansakoululautakunta, tai ellei sellaista ole, kansakoulun johtokunta, kenelle virka on annettava, ottamalla tällöin huomioon, mitä koulun etu ja kohtuus vaatii. Milloin uudelleen järjestelyssä opettaja on siirrettävä hoitamaan toisen koulun opettajan virkaa, on soveltuvin osin noudatettava, mitä 151 §:n 1 momentissa on säädetty.

20 luku.

Viranhaltijain oikeudellinen asema.

156 §.

Elokuun 1 päivä on kansakoululaitoksen viranhaltijoiden lähtö- ja tuloaika. Ero on pätevästä syystä myönnettävä muunakin ajankohtana. Lakkautuspalkalla oleva opettaja on velvollinen ottamaan hänelle tarjotun viran vastaan seuraavan kuukauden 1 päivänä sen jälkeen, kun päätös siitä, että hän on velvollinen ottamaan viran vastaan, on annettu hänelle tiedoksi.

Viranhaltijan, joka haluaa erota virasta, on pyydettävä eroa kirjallisesti. Kun ero on myönnetty, annetaan hänelle erokirja, johon on merkittävä palvelusaika, virkavapaudet ja niiden syyt sekä, jos on pyydetty, myös

arvostelu hänen viranhoidostaan sekä käytöksestään virassa ja sen ulkopuolella.

Apukoulun ja tarkkailuluokan opettaja on velvollinen eroamaan virasta heinäkuun 31 päivänä sinä kalenterivuonna, jolloin hän täyttää kuusikymmentä vuotta, ellei kouluhallitus anna hänelle oikeutta pitempään virassa pysymiseen.

157 §.

Jos viranhaltija on syylistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin, joka ei vaadi kurinpitotoimiin ryhtymistä, kansakoulun johtokunta tai kansakouluntarkastaja voi antaa hänelle huomautuksen, josta on tehtävä merkintä johtokunnan pöytäkirjaan. Ellei hän ota ojentuakseen, kansakouluntarkastaja voi ryhtyä kurinpitotoimiin.

158 §.

Kansakouluntarkastajan on kurinpitoasiassa toimittamastaan tutkimuksesta laadittava ja allekirjoitettava pöytäkirja. Kuulustelu on toimitettava esteettömän henkilön läsnäollessa. Milloin rangaistusvaatimus on esitettävä kansakoululautakunnalle, kansakouluntarkastajan on asiassa varattava kansakoulun johtokunnalle tilaisuus antaa lausuntonsa.

Rangaistusvaatimus on esitettävä kirjallisesti kansakoululautakunnan puheenjohtajalle, jonka on viipymättä toimitettava se kansakoululautakunnan käsiteltäväksi.

Kansakoululautakunnan on ennen päätöksen tekemistä varattava syytetylle tilaisuus kirjallisen selityksen antamiseen sekä, jos siihen on syytä, kuultava häntä myös suullisesti.

Kansakoululautakunnan päätös on todistetavasti annettava syytetylle ja kansakouluntarkastajalle tiedoksi pöytäkirjanotteella. Kansakoululautakunnan on päätöksestä ilmoitettava myös kansakoulun johtokunnalle.

Milloin kurinpitoasian ratkaiseminen kuuluu kansakoulun johtokunnalle, on soveltuvin osin voimassa, mitä kansakoululautakunnasta on säädetty.

159 §.

Jos kansakoulun johtokunnan tietoon on tullut viranhaltijan sellainen toiminta, laiminlyönti tai käyttäytyminen, joka voisi aiheuttaa kurinpidollisen syytteen häntä vastaan, johtokunnan on siitä viipymättä ilmoitettava kirjallisesti kansakouluntarkastajalle.

160 §.

Milloin kansakoulun opettaja on menetellyt siten, että hänet olisi kansakoululain 70 §:n nojalla pidätettävä virantoimituksesta, on kansakoulun johtokunnan ryhdyttävä asian vaatimiin toimenpiteisiin. Pidätyspäätös on heti kansakouluntarkastajan välityksellä alistettava kouluhallituksen vahvistettavaksi.

Jos kansakouluntarkastaja tai kansakoululautakunta katsoo, että opettaja olisi virantoimituksesta pidätettävä, saattakoon yksityiskohtaiset perustelunsa johtokunnan tietoon.

161 §.

Viranhaltijan ansioluettelo on laadittava kouluhallituksen vahvistaman kaavan mukaan. Siihen on merkittävä kurinpidolliset ja muut viranhaltijaa vastaan nostetut viireillä olevat syytteet ja hänelle tuomitut rangaistukset. Jos asianomainen nauttii eläkettä tai on vapautettu virasta työkyvyn menetyksen tai sairauden takia, on se ansioluettelossa mainittava.

Milloin syyte on johtanut enintään varoitukseen, saadaan merkintä siitä jättää pois ansioluettelosta viiden vuoden kuluttua ja muusta rangaistuksesta, joka ei käsitä viraltapanaa tai vapausrangaistusta, kymmenen vuoden kuluttua päätöksestä lukien. Jos viranhaltija uudestaan tuomitaan, ennen kuin sanottu aika on kulunut, on merkintä entisestäkin rangaistuksesta ansioluettelossa säilytettävä, kunnes uusi rangaistus saadaan poistaa.

Opettajista ja asuntolanhoitajista pitää kansakouluntarkastaja kouluhallituksen antamien tarkempien määräysten mukaisesti kantakortistoa, johon hän merkitsee ansioluetteloon kuuluvat tiedot. Viranhaltijan siirtyessä toiseen tarkastuspiiriin asianomainen kortti on lähetettävä sen piiriin kansakouluntarkastajalle.

21 luku.

Kokoukset.

162 §.

Koulussa, jossa on vähintään kolme opettajanvirkaa, käsitellään opetussuunnitelmaa, opetusvälineiden ja kirjastojen täydennystä, koulun järjestyssääntöjä, opettajiston esityk-

siä ja lausuntoja sekä koulun kurinpitokeinoilla ojentumatonta oppilasta koskevat asiat opettajakokouksessa, johon on kutsuttava koulun opettajat, työnohjaajat ja tuntiopettajat. Kokous on aina pidettävä, jos enemmistö kutsuttavista sitä johtajalta vaatii. Pienemmissä kouluissa käsitellään samat asiat yksityisissä neuvotteluissa.

Opettajakokouksessa voidaan käsitellä muitakin koulun työtä koskevia asioita.

Esitys keskikoulun oppilaan siirtämisestä varsinaiseen kansakouluun tai kansalaiskouluun on alistettava kansakouluntarkastajan ratkaistavaksi.

Milloin saman johtokunnan alaisena on useita kouluja, käsitellään kaikkia kouluja koskevat asiat yhteisessä kokouksessa, jonka kutsuu koolle iältään vanhin johtaja.

Jos koulussa on enemmän kuin kymmenen opettajaa, voi opettajakunta asettaa jäsenistään enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan toimikunnan valmistelemaan opettajakokouksessa käsiteltäviä asioita.

Opettajakokouksessa on kansakouluntarkastajalla, kansakoulun johtokunnan ja kansakoululautakunnan sihteerillä, koululääkärillä ja kouluhammaslääkärillä puhevalta, mutta ei äänivaltaa.

163 §.

Kansakoulun johtokunta tai johtaja voi koulun ja kodin yhteisymmärryksen ja yhteistyön edistämiseksi kutsua koulun tai sen jonkin luokan opettajat ja oppilaiden huoltajat yhteiseen vanhempien kokoukseen sekä määrätä kokouksen ohjelman ja puheenjohtajan.

164 §.

Kansakoululautakunta kutsukoon ainakin kerran vuodessa opettajat, työnohjaajat ja tuntiopettajat, asuntolanhoitajat sekä johtokunnan jäsenet tai jonkin ryhmän näistä yhteiseen kokoukseen käsittelemään kansakouluntointia koskevia kysymyksiä. Kokouksesta on hyvissä ajoin ilmoitettava kansakouluntarkastajalle.

Milloin opettajiston on valittava edustajansa johtokuntaan tai kansakoululautakuntaan, kutsuu iältään vanhin johtaja opettajat kokoukseen ja johtaa siinä puhetta, ellei kansakoulun ohjesäännössä ole toisin määrätty.

165 §.

Kansakouluntarkastajan tulee kerran vuodessa, mieluummin lukuvuoden työn alkaessa, kutsua alaisensa opettajat tai jokin ryhmä heistä piirikokoukseen, määrätä sen ohjelma ja johtaa siinä puhetta.

Kansakouluntarkastaja voi kutsua myös kansakoululautakuntain ja kansakoulun johtokuntain puheenjohtajat ja opettajajäsenet yhteisiin tai erityisiin neuvotteluihin.

166 §.

Kouluhallitus voi, milloin se katsoo tarpeelliseksi, järjestää koko maan käsittävän yleisen kansakoulukokouksen, johon kutsutaan kaikki kansakoulujen ja opettajainvalmistuslaitosten opettajat sekä kansakouluntarkastajat. Kouluhallitus voi myös kutsua erillisiin kokouksiin opettajat, koulujen johtajat, kansakouluntarkastajat tai kansakoululautakuntien puheenjohtajat tai opettajajäsenet taikka määräämänsä ryhmän heistä.

167 §.

Opettajaneuvoston kokouksista säädetään erikseen.

22 luku.

Valtionavustukset.

168 §.

Kouluhallituksen on vuosittain selvitettävä kansakoululain 76 §:n 2 momentissa tarkoitettut käyvät keskimääräiset rakennuskustannukset.

169 §.

Kansakoululain 74 ja 75 §:ssä mainittua rakennusavustusta, ylimääräistä rakennusavustusta ja kuoletuslainaa on haettava kouluhallitukselta. Hakemus on toimitettava kansakouluntarkastajalle vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jonka aikana rakennustyö on valmiina vastaanotettu, uhalla että oikeus avustuksen ja lainan saamiseen muutoin menetetään, ellei laillista estettä näytetä.

170 §.

Valtioneuvosto määrää kouluhallituksen esityksestä vuosittain kullekin kunnalle sekä ylimmän että alimman prosenttiluvun, jonka rajoissa kouluhallituksen on myönnettävä ra-

kennusavustus, ylimääräinen rakennusavustus ja kuoletuslaina. Valtioneuvoston asiana on niin ikään määrätä kuoletuslainan korosta ja takaisinmaksun ehdoista.

Milloin kouluhallitus katsoo, että erityinen syy vaatii poikkeamista 1 momentissa tarkoitetuista prosenttiluvuista, asia on alistettava valtioneuvoston vahvistettavaksi.

171 §.

Jos kansakoulurakennus palaa tai jos se luovutetaan toiseen tarkoitukseen ja kunta sen johdosta joutuu rakentamaan uusia rakennuksia, myönnetään rakennusavustusta ja lainaa niitä varten ainoastaan siitä määrästä, millä normaalihinnoin rajoitetut uudisrakennuskustannukset ylittävät vanhan rakennuksen arvon. Milloin kunta on kansakoululain 86 §:n mukaan suorittanut vanhan rakennuksen arvosta avustusta vastaavan osuuden valtiolle, otetaan se kuitenkin huomioon uutta avustusta määrättäessä.

172 §.

Kouluhallitus maksattaa rakennusavustukset ja valtiokonttori kuoletuslainan.

173 §.

Kun rakennustyö on aloitettu, kouluhallitus määrää kunnan tilauksen perusteella maksettavaksi 25 prosenttia myönnetystä rakennusavustuksesta. Kun rakennus on saatettu vesikattoon, maksetaan avustuksesta 50 prosenttia. Avustuksen jäljellä oleva osa maksetaan, kun rakennus on vahvistettujen piirustusten ja työselitysten mukaisesti tehdyksi todettu ja valmiina vastaanotettu, ja tilitys rakennuskustannuksista on tarkastettu ja hyväksytty. Rakennuksen rakentaminen katsotaan aloitetuksi, jolleivät erityiset seikat nuuta osoita, silloin kun rakennuksen perusmuurin valaminen tai muun sellaisen perustuksen rakentaminen on aloitettu tai rakennustarvikkeita on hankittu ja tuotu paikalle vähintään niin paljon, että niiden arvo on neljännes koko rakennustyöhön käytettävien tarvikkeiden arvosta.

Kansakoululain 75 §:ssä tarkoitettusta avustuksesta maksetaan 25 prosenttia, kun rakennustyö on aloitettu, 50 prosenttia kun suunnilleen kolme neljännestä työstä on suoritettu ja jäljellä oleva osa, kun työ on valmiina vastaanotettu ja tilitys kustannuksista tarkastettu.

Kuoletuslainasta kunta on kulloinkin oikeutettu nostamaan yhtä suuren osan kuin rakennusavustuksesta.

Maan köyhimmille ja harvaanasutuille kunnille, joille on myönnetty ylimääräistä rakennusavustusta, voidaan myönnettyt avustukset ja lainat maksaa etukäteen siinä järjestyksessä kuin työn edistyminen ja rahoittaminen edellyttävät.

174 §.

Se avustus, joka suoritetaan maalaiskunnalle ja kauppalalle kansakoululain 77, 78 ja 79 §:n nojalla sekä kaupungille saman lain 81 §:n 1 momentin perusteella, on kunnan haettava kouluhallitukselta seuraavan kalenterivuoden elokuun loppuun mennessä, uhalla että kunta, jos ei laillista estettä näytetä, on menettänyt oikeutensa avustuksen saamiseen.

Vuotuisiin ylläpitokustannuksiin kunnille annettavien muiden valtionavustusten hakeamisajoista määrää kouluhallitus.

175 §.

Kulloinkin kulumassa olevan vuoden menoja varten suoritetaan jokaisen kuukauden lopussa kansakoululain 79 §:n nojalla maalaiskunnalle ja kauppalalle tulevasta avustuksesta ennakkona sanotun kuukauden lopussa ja seuraavan kuukauden alussa maksettavien palkkauksien ja niistä menevien lapsilisämaksujen osuutta likipitään vastaava määrä. Erityisestä tilauksesta maalaiskunta ja kaupala voivat muihin vuotuisiin ylläpitokustannuksiin jo kulumassa olevan vuoden avustukseksi saada ennakkona likimäärin 80 prosenttia siitä, mitä ovat saaneet samaan tarkoitukseen viimeisenä vuonna, jolta tilinpäätös jo on tehty.

Kaupungille voidaan vuotuisten ylläpitokustannusten avustuksen ennakkona maksaa likimäärin 80 prosenttia siitä, mitä se on saanut avustuksena viimeiseltä vuodelta, jolta tilinpäätös on tehty. Jos kaupungille on myönnetty oikeus saada valtionavustus maalaiskunnan valtionavustuksista säädettyjen perusteiden mukaan, on myös ennakon maksamisessa noudatettava maalaiskuntaa koskevia määräyksiä.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainitut ennakot, kansakoululain 79 §:ssä säädettyjen avustusten ennakoita lukuunottamatta, mak-

setaan kahtena yhtä suurena eränä helmi- ja elokuun alussa.

Jos kalenterivuoden ylläpitokustannukset tulevat olemaan huomattavasti suuremmat kuin sen vuoden ylläpitokustannukset, jonka perusteella ennakko maksetaan, voidaan ennakon määrää vastaavasti korottaa.

Milloin kunnalle suoritettava lopullinen avustus viivästyy kunnasta riippumattomasta syystä, kouluhallitus voi suorittaa kohtuullisen määrän lisäennakkoa.

176 §.

Kouluhallitus antaa määräykset siitä, mitä selvityksiä valtionapuhakemuksiin on liitettävä.

177 §.

Valtioneuvosto määrää, mitkä maalaiskunnat kuuluvat maan köyhimpiin. Kuntien luettelo on tarkistettava ainakin joka viides vuosi.

Harvaanasutuksi katsotaan maalaiskunta, jonka asukasluku maaneliökilometriä kohti on alle kolme. Valtioneuvosto voi kuitenkin päättää, että saaristokuntaa on pidettävä harvaanasuttuna, vaikka sen asukastiheys on tätä suurempi.

Kouluhallituksen tulee vuosittain laskea kansakoululain 80 §:ssä tarkoitettu kansakoululaitoksen aiheuttamien kustannusten keskimäärä maalaiskunnissa veroäyriä kohden sekä hakemuksesta myöntää sanotussa lainkohdassa tarkoitettu ylimääräinen valtionapu.

178 §.

Kaupungin, joka haluaa valtionapua kansakoululain 81 §:n 2 momentin nojalla, tulee toimittaa valtioneuvostolle osoitettu anomus kouluhallitukselle ja liittää siihen selvitys kansakoululaitoksen aiheuttamista rakennuskustannuksista ja vuotuisista todellisista ylläpitomenoista, molemmista erikseen, viiden viimeksi kuluneen vuoden ajalta, niin myös vastaavan ajan veroäyrimäärästä ja äyrihinnoista sekä muu tarpeellinen selvitys kaupungin taloudellisesta tilasta. Kouluhallitus lähettää hakemuksen lausuntoineen opetusministeriölle.

179 §.

Kunnan kansakoulupiirissä tulee olla varsinaiseen kansakouluun tulevia lapsia vähintään seuraavat määrät, ennenkuin kunnalla on oikeus saada valtionapua:

1) yksiopettajaisen koulun opettajan palkkaukseen kolmeitoista;

2) kaksiopettajaisen koulun toisen opettajan palkkaukseen kaksikymmentäviisi;

3) kolmiopettajaisen koulun kolmannen opettajan palkkaukseen viisikymmentäviisi; ja

4) useampiopettajaisen koulun viimeksi otetun opettajan palkkaukseen kolmekymmentä kutakin luokkaopettajaa kohti yhtä lukuunottamatta.

Erityisestä syystä valtioneuvosto voi myöntää poikkeuksia 1 momentissa säädettyistä oppilasmääräistä. Milloin opettajan palkkaamiseen jo aikaisemmin on myönnetty valtionapua, ei avustusta lakkauteta, ellei oppilaiden luku kolmena perättäisenä vuotena tai muutoin pysyvästi ole jäänyt edellä sanottuja määriä pienemmäksi.

180 §.

Jotta yksityinen kansakoulu voisi saada valtionapua, sillä tulee olla tyydyttävä huoneisto sekä opetusvälineistö ja muu välttämätön irtaimisto ja riittävän pätevä ja riittävästi palkattu opettajisto. Yksityiselle apukoululle tai muulle erityiskoululle taikka yksi- tai kaksikielisessä kunnassa toimivalle muullekin vähemmistökielisellet yksityiselle kansakoululle voidaan myöntää oikeus saada valtionapua kansakoululain 84 §:n 2 momentin mukaan, jos koulua voidaan pitää väestön sivistystarpeen vaatimana.

Yksityisen koulun valtionavustuksen tilityksessä ja ennakkojen maksamisessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä vastaavista kunnallisten kansakoulujen valtionavuista on säädetty. Kouluhallituksella on kuitenkin oikeus antaa erikoistapauksia varten tarpeellisia lisäohjeita ja määräyksiä.

Valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää valtionapua muuhun yksityiseen kansakouluun määrääjäksi tai toistaiseksi.

181 §.

Kansakouluntarkastajalla sekä kouluhallituksen määräämällä tarkastajalla on oikeus saada nähtäväkseen valtionavustuksen saajan kirjanpitokirjat, tilitodisteet ja muut sellaiset asiakirjat, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, miten valtionavustusta on käytetty, niin myös valtionavustuksen turvin suoritettavan rakennustyön työ-, rakenne- ja erityispiirustukset, lujuuslaskelmat ynnä

muut rakennustyön suoritusta koskevat asiakirjat. Näistä asiakirjoista on kouluhallitukselle pyynnöstä annettava maksuttomat jäljennökset.

Eriyisestä syystä kouluhallitus voi velvoittaa rakennuttajan toimituttamaan rakennustyön teknillistä suoritusta tai taloudellisuutta koskevan yksityiskohtaisen selvityksen.

182 §.

Kouluhallituksen asiana on valvoa, ettei valtionapua makseta tarpeettomiksi katsottavista kustannuksista. Tämän vuoksi kouluhallituksen tulee antaa kunnille asianmukaiset ohjeet:

1) kaluston, opetusvälineistön ja koulukirjastojen hankkimisesta, hoitamisesta ja käytämisestä;

2) missä järjestyksessä käytännössä oleva oppikirja saadaan vaihtaa toiseen oppikirjaan sekä mitä opetuksessa käytettäviä kirjoja ei katsota oppikirjoiksi;

3) mitä oppilaiden kuljetusta, saattoa ja majoitusta järjestettäessä tai vaatetus- ja muuta avustusta annettaessa on varteen otettava;

4) minkälaisista oppilasasuntolan vuotuis-kustannuksista annetaan valtionapua;

5) minkälaisesta lääkärinhoidosta aiheutuneista kustannuksista kouluhallitus maksaa valtionapua kansakoululain nojalla ja miten nämä kustannukset on erotettava niistä kansakoulujen lääkärin ja hammaslääkärin toimesta johtuvista kustannuksista, joista lääkintöhallitus maksaa valtionapua; sekä

6) mitä kunnan muutoin on huomioon otettava, ettei kansakoulutoimen hoitamisesta aiheudu sellaisia tarpeettomiksi katsottavia kustannuksia, joista ei valtionapua makseta.

23 luku.

Kansakoulujen tarkastus.

183 §.

Kansakouluntarkastajien toimipiirit ja toimipaikat määrää valtioneuvosto kouluhallituksen esityksestä. Kaupunki, jossa on vähintään viisitoistatuhatta asukasta, muodostaa oman tarkastuspiirin. Kaupunki, jossa on vähemmän kuin viisitoistatuhatta asukasta, yhdistetään valtion kansakouluntarkastajan piiriin, ellei se aseta omaa päätoimista kansakouluntarkastajaa.

Valtion kansakouluntarkastajilla, joiden toimipaikka on sama, voi olla yhteinen toimisto. Sitä johtaa tehtävään määrätty kansakouluntarkastaja. Valtion kansakouluntarkastajan avuksi otetaan ylimääräisiä toimihenkilöitä sekä tilapäisiä toimihenkilöitä sen mukaan kuin valtion tulo- ja menoarviossa on tarkoitukseen myönnetty varoja.

184 §.

Kaupungin kansakouluntarkastajan toimiston järjestää ja kustantaa kaupunki. Erikielisten kansakoulujen tarkastajilla voi olla yhteinen toimisto.

185 §.

Valtion kansakouluntarkastajan nimittää valtioneuvosto, sittenkun virka on kolmenkymmenen päivän ajan ollut haettavana ja kouluhallitus on tehnyt virkaehdotuksen. Kahden tai useamman tarkastajan yhteisen toimiston johtajan määrää kouluhallitus.

Virkavapauden valtion kansakouluntarkastajalle myöntää kouluhallitus. Kouluhallitus myös määrää viransijaisen ja viran väliaikaisen hoitajan.

186 §.

Kaupungin kansakouluntarkastajan viran haettavaksi julistamisesta määrätään kansakoulun ohjesäännössä.

187 §.

Kelpoisuusehtona kansakouluntarkastajan virkaan vaaditaan:

1) filosofian kandidaatin tutkinto ja, ellei kandidaatintutkintoon ole sisällynyt kasvatust- ja opetusopin laudatur arvosanaa, myös tämä, sekä keskimäinen arvosana kansakouluhallinnon tutkinnoissa;

2) kansakoulunopettajan tutkinto tai lukuvuoden opetusharjoittelu normaalilyseossa tai kansakoulunopettajain valmistuslaitoksessa; sekä

3) neljän vuoden toiminta kouluhallituksen valvonnan alaisen oppilaitoksen opettajana ja yhteensä kuusi kuukautta kestänyt kansakouluntarkastajan viran hoitaminen tai harjoittelu kansakouluntarkastajan luona.

Valtiotieteen kandidaatin ja kasvatustieteiden kandidaatin tutkinto vastaa filosofian kandidaatin tutkintoa.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta harjoittelusta kouluhallitus antaa tarkemmat määräykset.

188 §.

Kansakouluntarkastajan tulee, pyrkien hyvään yhteisymmärrykseen kuntien ja opettajien kanssa, valvoa ja edistää piirinsä kansakoulutointa ja tässä tarkoituksessa:

- 1) seurata kansakouluolojen ja opetustoimen kehitystä sekä kotimaassa että ulkomailla, välittää saamansa kokemukset ja tekemänsä havainnot alaisilleen, ohjata ja neuvoa heitä tehtävien suorittamisessa sekä valvoa, että he täyttävät virkavelvollisuutensa;
- 2) ottaa osaa kunnan kansakoulun ohjesäännön yksityiskohtaiseen valmistamiseen, tarkastaa ehdotetut koulunpaikat, rakennustyöt ja vuokrahuoneistot sekä antaa lupa vuokrahuoneistojen käyttämiseen kouluna tai opettajalle luontoisetuna annettavana asuntona;
- 3) tarkastaa piirinsä koulut niin usein kuin se on tarpeellista, ja ainakin kolmannes niistä kunkin lukuvuotena, tarpeen mukaan kutsua johtokunta tai kansakoululautakunta neuvotteluun, tiedoittaa kouluissa tekemistään havainnoista asianomaisille, tehdä ehdotuksia puutteellisuuksien korjaamiseksi ja koulutoimen tehostamiseksi sekä toimittaa ennen seuraavan lukuvuoden alkua kertomukset edellisenä lukuvuotena suorittamistaan tarkastuksista kouluhallitukselle;
- 4) tutkia ja ratkaista yksityisten hakemukset saada suorittaa kansakoululle kuuluvia tehtäviä, mitkä rajoittuvat yhden kunnan alueelle;
- 5) antaa lupa muun kuin kouluhallituksen hyväksymän oppikirjan käyttämiseen, kun siihen on laillinen peruste;
- 6) tarkastaa ja vahvistaa piirinsä koulujen opetussuunnitelmat ja niiden vuositarkistukset sekä keskikoulun osalta toimittaa ne kouluhallituksen tutkittaviksi;
- 7) tutkia ja ratkaista kansakoulun johtokunnan esitys, joka tarkoittaa sielullisen poikkeavuuden vuoksi oppivelvollisuudesta vapauttamista tai apukouluun tai muuhun kansakoulun erityisopetukseen siirtämistä;
- 8) valvoa, että oppilaat saavat riittävän avustuksen koulunkäyntiänsä varten sekä,

millöin epäkohtia esiintyy, neuvotella kunnan viranomaisten kanssa toimenpiteistä niiden poistamiseksi tai ryhtyä muihin asian vaatimiin toimenpiteisiin;

9) ottaa osaa viranhaltijain nimittämiseen, niinkuin siitä on säädetty, pitää opettajista ja asuntolanhoitajista kantakortistoa kouluhallituksen antamien tarkempien määräysten mukaan sekä antaa lupa opetusharjoittelijain ottamiseen;

10) käsitellä ja ratkaista virkavapautta ja sivutoimilupaa tarkoittavat hakemukset, mikäli ne on hänen ratkaistavikseen määrätty;

11) myöntää viranhaltijain ikälisät sekä, ellei katso voivansa ikälisää myöntää, alistaa tehty hakemus kouluhallituksen ratkaistavaksi;

12) tutkia ja vahvistaa johtokunnan päätökset, jotka koskevat viranhaltijan virantoimituksesta vapauttamista sairauden vuoksi, toimittaa viipymättä kouluhallitukselle johtokunnan päätökset, jotka koskevat viranhaltijan pidättämistä virantoimituksesta sekä ryhtyä kurinpitotoimiin, niinkuin siitä on säädetty;

13) kutsua piirinsä opettajat tai osa heistä vuosittain kokoukseen sekä tarpeen mukaan kansakoulun johtokuntain ja kansakoululautakuntain puheenjohtajat ja opettajajäsenet yhteisiin tai erityisiin neuvotteluihin sekä mahdollisuuden mukaan olla läsnä kansakoululautakunnan järjestämissä kansakoulukokouksissa;

14) tarkkailla kuntien ja yksityisten koulujen tilinpitoa ja tilityksiä, mikäli ne ovat valtionavustuksen perusteena, ohjata kuntien kansakoulujen taloudenhoitoa ja valvoa valtion etua siinä;

15) ilmoittaa vuosittain syyskuun kuluessa ortodoksiselle kirkollishallitukselle kunkin koulun ortodoksisen tunnustukseen kuuluvien oppilaiden lukumäärä sekä samaan tunnustukseen kuuluvien opettajien nimet ja osoitteet;

16) vuosittain ennen syyskuun loppua toimittaa kouluhallitukselle lukuvuosi-ilmoitus piirinsä kouluista; sekä

17) muutoinkin suorittaa, mitä lain, asetusten tai asian laadun mukaan kuuluu hänen tehtäviinsä.

Mikäli kaupungissa on samankielisiä kouluja varten useampia kuin yksi kansakoulun-

tarkastaja, määrätään työnjako kansakoulun ohjesäännössä.

189 §.

Kansakouluntarkastajan on asuttava toimipaikkakunnalla, ellei valtioneuvosto erityisestä syystä myönnä siitä poikkeusta.

190 §.

Jos kansakouluntarkastaja huomaa, että kunta tai sen viranomainen taikka muu koulun omistaja rikkoo, mitä laissa tai asetuksessa tai niiden perusteella annetuissa määräyksissä taikka kansakoulun ohjesäännössä on kansakoulusta määrätty, on hänen käännettävä asian laadun mukaan joko lääninhallituksen tai kouluhallituksen puoleen.

191 §.

Jos valtion kansakouluntarkastaja on virantoimituksessa syyllistynyt virheeseen tai velvollisuutensa laiminlyömiseen tai käyttäytynyt sopimattomasti virassa tai sen ulkopuolella, voi kouluhallitus antaa hänelle varoituksen tai määrätä hänet enintään kuuden kuukauden ajaksi erotettavaksi virantoimituksesta.

192 §.

Kaupungin kansakouluntarkastajan virkatehtävien hoitamisesta niissä tapauksissa, jolloin tarkastaja on esteellinen tai estynyt, määrätään kansakoulun ohjesäännössä.

24 luku.

Muutoksen hakeminen.

193 §.

Kansakoulun johtokunnan, kansakoululautakunnan tai kansakouluntarkastajan päätökseen haetaan muutosta valittamalla kirjallisesti kouluhallitukselle. Milloin päätös on kansakouluntarkastajan vahvistettava, valitusaika alkaa päätöksen vahvistuspäivästä, valtakirjan kieltämistä koskevassa asiassa kuitenkin tarkastajan päätöksen tiedoksiantosta, jolloin samalla valituksella voidaan hakea muutosta myös kansakouluntarkastajan vahvistuspäätökseen.

Valitus voidaan antaa myös kansakouluntarkastajalle, jonka tulee toimittaa se lausuntonsa ohessa kouluhallitukselle.

194 §.

Kansakoulun johtokunnalla on valitusoikeus kansakouluntarkastajan päätöksestä ope-

tussuunnitelmaa koskevassa asiassa ja muusakin asiassa, joka on ratkaistava samassa järjestyksessä kuin opetussuunnitelma.

Kansakouluntarkastajalla on valitusoikeus kansakoulun johtokunnan ja kansakoululautakunnan viranhaltijan kurinpitoa koskevassa asiassa tekemästä päätöksestä.

195 §.

Kansakoulun johtokunnan tai kansakoululautakunnan toimittamasta kansakoulun opettajan, tuntiopettajan, asuntolainhoitajan, työohjaajan tai johtajan vaalista sekä vaalin vahvistamista koskevasta kansakouluntarkastajan päätöksestä saa hakea muutosta vain sillä perusteella, että päätös on syntynyt laista poikkeavassa järjestyksessä tai että päätös muutoin on lain tai asetuksen vastainen. Kansakouluntarkastajan päätökseen, jolla on vahvistettu viran vakinaista täyttämistä varten toimitettu keskikoulun lehtorin vaali, saadaan kuitenkin valittamalla hakea muutosta niinkuin 193 §:ssä säädetään.

196 §.

Valitusoikeutta ei ole päätöksestä, joka koskee 157 §:ssä tarkoitetun huomautuksen antamista, viransijaisen tai väliaikaisen viranhoitajan määräämistä tai poikkeuksellisen lapsen toimittamista saamaan hänelle soveltuvaan erityisopetusta.

Kansakouluntarkastajan päätökseen, jolla keskikoulun oppilas on palautettu varsinaiseen kansakouluun tai kansalaiskouluun, ei saa hakea muutosta.

Oppilasarvostelua tai oppilaan kurinpitoa koskevaan ratkaisuun ei myöskään saa hakea muutosta.

197 §.

Kouluhallituksen päätökseen, joka koskee kansakoululaitoksen viranhaltijan nimitystä tai viran lakkauttamista, ei voida hakea muutosta. Valitusoikeutta ei ole myöskään kouluhallituksen päätöksestä, jolla on ratkaistu kansakoulun johtokunnan tai kansakoululautakunnan päätöksestä tehty valitus. Kansakoululaitoksen viranhaltijan kurinpitoa koskevasta kouluhallituksen päätöksestä saadaan kuitenkin valittaa, mikäli siinä on viranhaltijalle annettu varoitusta ankarampi rangaistus.

198 §.

Valituksesta huolimatta voidaan muu kuin kurinpitorangaistusta koskeva päätös panna täytäntöön, ellei se viranomaisen, jolle valitus on tehty, kiellä täytäntöönpanoa. Jos päätös on valtion viranomaisen vahvistettavaksi alistettava, ei sitä saa panna täytäntöön ennen vahvistusta.

199 §.

Muutoksen hakemisesta kunnallisen viranomaisen päätöksiin, jotka koskevat oppilaan koulunkäyntiä vieraan piirin koulussa tahi oppilaan ottamista asuntolaan tai kesäsiirtolaan sekä kansakoulun johtokunnan tai kansakoululautakunnan päätöksiin, jotka sen mukaan kuin siitä on säädetty, voidaan alistaa kunnallishallituksen tutkittavaksi, noudetaan kunnallisvalitusta koskevia säännöksiä.

25 luku.

Siirtymäsäännöksiä.

200 §.

Aikaisemman lainsäädännön nojalla vahvistetun kansakoulupiiriin ja kansakoulun ohjesäännön määräykset, niiltä osin kuin ne eivät ole vastoin kansakoululain tai tämän asetuksen säännöksiä, jäävät noudatettaviksi kunnan kansakoulun ohjesääntönä. Kunta on kuitenkin velvollinen viimeistään vuonna 1960 alistamaan kouluhallituksen vahvistettavaksi uuden kansakoulun ohjesäännön.

201 §.

Nimenomaan jatkokoulun, apukoulun, tarkkailuluokan tai muun erityisluokan opettajan virkaan vakinaisesti nimitetty tai koeajaksi määrätty opettaja siirtyy kansakoululain voimaan tullessa vastaavasti kansalaiskoulun, apukoulun, tarkkailuluokan tai muun vastaavan erityisluokan opettajaksi. Yläkansakoulun opettaja, joka kansakoululain voimaan tullessa vakinaisena tai koeaikaa palvelevana opettaa yksinomaan tai pääasiallisesti jatkokoulussa, apukoulussa, tarkkailuluokalla tai muulla erityisluokalla, vaikka häntä ei ole nimitetty mainitun koulun tai luokan opettajan virkaan, siirretään siinä järjestyksessä kuin 152 §:ssä on säädetty joko varsinaisen kansakoulun tai hänen hoitamaansa virkaa vastaavaan kansalaiskoulun, apukoulun, tarkkailuluokan tai muun erityisluokan opettajan virkaan.

Varsinaisen kansakoulun määrätyn aineen opettajan virkaan vakinaisesti nimitetty tai koeajaksi määrätty opettaja siirtyy kansakoululain voimaan tullessa varsinaisen kansakoulun vastaavan aineen erikoisopettajan virkaan. Varsinaisen kansakoulun opettaja, joka kansakoululain voimaan tullessa vakinaisena tai koeaikaa palvelevana opettaa yksinomaan tai pääasiallisesti määrättyä ainetta, vaikka häntä ei ole nimitetty mainitun aineen opettajan virkaan, siirretään siinä järjestyksessä kuin 152 §:ssä on säädetty joko luokkaopettajan tai hoitamansa aineen erikoisopettajan virkaan varsinaisessa kansakoulussa.

Opettaja, joka 1 tai 2 momertin nojalla on siirtynyt tai siirretty kansalaiskoulun, apukoulun, tarkkailuluokan, muun erityisluokan tai varsinaisen kansakoulun erikoisopettajan virkaan, on kelpoinen uuteen virkaansa ja sitä vastaaviin muihin virkoihin.

202 §.

Kunnes 127 §:ssä tarkoitetun kansalaiskoulun opettajan tutkinnon suorittaminen on järjestetty, kansalaiskoulun yleisaineiden opettajan virkaan on kelpoinen filosofian, valtiotieteen, kasvatustieteiden, humanististen tieteiden tai luonnontieteiden kandidaatti, joka lisäksi on suorittanut kansakoulunopettajan tutkinnon.

203 §.

Henkilö, joka elokuun 1 päivään 1958 mennessä on saavuttanut kansakoulun järjestysmuodosta kesäkuun 4 päivänä 1931 annetun asetuksen (190/31) 34 §:ssä säädetyn kansakouluntarkastajan virkakelpoisuuden, on edelleen kelpoinen kansakouluntarkastajan virkaan.

204 §.

Ne keskikoulut, joille on myönnetty toimilupa kansakouluun kuuluvan keskikoulun ja ammatillisen jatkokoulun perustamisesta kokeilutarkoituksessa 10 päivänä tammikuuta 1946 annetun lain (28/46) nojalla, muuttuvat kansakoululain voimaan tullessa sen mukaisesti toimiviksi keskikouluiksi ja niiden vakinaiset ja koeajaksi määrätty opettajat siirtyvät vastaaviin lehtorin virkoihin.

205 §.

Viranhaltija, joka täyttää 67 vuotta vuoden 1958 elokuun 1 päivän ja joulukuun 31 päivän välisenä aikana, on velvollinen eroa-

maan virastaan viimeksi mainittuna päivänä. Kouluhallitus voi kuitenkin kansakoulun johtokunnan esityksestä pysyttää hänet virassaan vuoden 1959 heinäkuun 31 päivään, jos viranhaltijan on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa. Esitys on toimitettava kouluhallitukselle ennen 1 päivää marraskuuta 1958.

Mitä edellä on säädetty, koskee vastavasti myös opettajaa, joka on velvollinen eroamaan virasta ennen kuin hän on täyttänyt 67 vuotta.

206 §.

Ennen kansakoululain voimaan tuloa valittu kansakoulun johtokunta ja kansakoululautakunta toimii kansakoululain ja tämän asetuksen mukaisena kansakoulun johtokuntana ja kansakoululautakuntana 31 päivään joulukuuta 1960.

207 §.

Kunnes maalaiskunta perustaa päiväkouluksi toimivan kansalaiskoulun, sen tulee järjestää seitsenvuotisen varsinaisen kansakoulun lisäksi yksivuotinen vähintään kaksisataa tuntia käsittävä kansalaiskoulua korvaava kurssi.

Sen estämättä, mitä 54 §:ssä on säädetty, kansalaiskoulun piiri saadaan enintään siihen saakka, kun kunta perustaa päiväkouluksi toimivan kansalaiskoulun, muodostaa niinkin pieneksi, että siinä on vain kolmekymmentä kahdeksannen luokan oppilasta, mikäli piirissä ennestään on ainakin välttävät huonetilat kansalaiskoulua korvaavaa kurssia varten tai se voidaan sijoittaa vuokrahuoneistoon. Erityisestä syystä tällainen kansalaiskoulun piiri voidaan muodostaa pienempään oppilasmäärää varten.

Oppivelvollisuuden suorittamisessa vastaa heinäkuun 31 päivään 1970 saakka kansakoulun seitsemättä ja kahdeksatta luokkaa vähintään yhtä monta tuntia käsittävän opetuksen antava ammattikoulu, mikäli oppilas saa sen oppimäärän suorittamisesta hyväksyttävän todistuksen.

208 §.

Kaupungin tulee kahden vuoden kuluessa kansakoululain voimaan tulosta toimittaa kouluhallitukselle kaikista niistä kansakoulurakennuksista, joiden piirustuksia ei ole tämän asetuksen 49 §:n nojalla alistettu koulu-

hallituksen vahvistettaviksi, sellaiset pääpiirustukset, joista käy ilmi 49 §:n 1 momentissa vaaditut tiedot, sekä luettelo kunkin koulun oppilasmäärästä ja arviointi sen muuttumisesta lähimmän viiden vuoden aikana.

209 §.

Niistä kansakoululaitoksen vuotuisista ylläpitokustannuksista, jotka ovat syntyneet ennen kansakoululain voimaantuloa, suoritetaan valtionavustusta aikaisempien säännösten mukaan.

Milloin kansakoululaitoksen vuotuisiin ylläpitokustannuksiin myönnettävä avustus on määräytynyt tai määräytyy vuotuisena rahamääränä tietyltä yksiköltä, suoritetaan tällaista avustusta vuodelta 1958 ennen kansakoululain voimaan tuloa voimassa olleiden säännösten mukaan seitsemän kahdestoistaosaa ja kansakoululain säännösten mukaan viisi kahdestoistaosaa.

Milloin kansakoulurakennuksessa suoritettava perusparannustyötä varten on ennen kansakoululain voimaan tuloa myönnetty varsinaista rakennusavustusta, mutta kuoletuslainaa koskeva hakemus on hyljätty, ei kuoletuslainaa myönnetä, jos perusparannustyö on saatettu loppuun ennen kansakoululain voimaantuloa. Muussa tapauksessa myönnetään kuoletuslainaa niiden rakennuskustannusten osalta, jotka on maksettu 31 päivän heinäkuuta 1958 jälkeen.

210 §.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1958.

Samalla kumotaan:

kansakoulun järjestysmuodosta 4 päivänä kesäkuuta 1931 annettu asetus (190/31);

15 päivänä huhtikuuta 1921 annetun oppivelvollisuuslain täytäntöönpanosta 1 päivänä heinäkuuta 1921 annettu asetus (183/21);

kansakoululaitoksen kustannuksista kesäkuun 8 päivänä 1926 annetun lain täytäntöönpanosta 6 päivänä helmikuuta 1932 annettu asetus (43/32), ei kuitenkaan kansakoulunopettajan ja asuntolanhoitajan palkkausta ja eläkkeitä koskevalta osalta;

yksityisten kansakoulujen valtionavusta annetun lain toimeenpanosta 21 päivänä helmikuuta 1925 annettu asetus (70/25);

kunnallisten alakansakoulujen opettajain kelpoisuudesta 16 päivänä heinäkuuta 1921 annettu asetus (189/21);

kansakoululautakunnista 18 päivänä loka-
kuuta 1945 annettu asetus (1023/45);

kansakoulun kesäsiirtoloista 28 päivänä
helmikuuta 1947 annettu asetus (158/47);

kansakoulun oppilasasuntoloista 15 päivänä
elokuuta 1947 annettu asetus (635/47);

18 päivänä tammikuuta 1952 annettu apu-
kouluasetus (32/52);

eräiden kansakoulun kotitalousopettajien
virkakelpoisuudesta 14 päivänä toukokuuta
1954 annettu asetus (221/54);

Naantalissa 23 päivänä heinäkuuta 1958.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

eräiden kansakoulunopettajien virkakelpoi-
suudesta 1 päivänä marraskuuta 1945 an-
nettu asetus (1069/45); sekä

kaikki kansakoulua koskevat vielä voi-
massaolevat armolliset julistukset ja asetuk-
set samoin kuin senaatin ja sen kirkollis-
asiain toimituskunnan asetuksenluontoiset
päätökset, niin myös kansakoulua koskevilta
osiltaan kaikki muut asetukset ja asetuksen-
luontoiset säännökset, jotka ovat ristiriidassa
tämän asetuksen kanssa.

Opetusministeri *Kustaa Vilkuna.*

N:o 322.

Asetus

kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä.

Annettu Naantalissa 23 päivänä heinäkuuta 1958.

Opetusministerin esittelystä säädetään kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä 1 päivänä heinäkuuta 1957 annetun lain (248/57) 47 §:n nojalla:

Yleisiä säännöksiä.

1 §.

Kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä 1 päivänä heinäkuuta 1957 annettua lakia sanotaan tässä asetuksessa palkkauslaiksi.

2 §.

Kunnan kansakoululaitoksen viranhaltijalle palkkauslain mukaan suoritettavan palkkauksen maksaa kunta, joka saa siihen valtiolta avustusta niinkuin 1 päivänä heinäkuuta 1957 annetussa kansakoululaissa (247/57) säädetään. Valtion varoista tulevan eläkkeen maksaa valtiokonttori sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty.

Viranhaltijalle palkkauslain mukaan tulevan palkkauksen maksamisesta päättää kunnallishallitus, jollei kunnallisvaltuusto ole toisin määrännyt.

Varsinainen palkkaus.

3 §.

Kansakoululaitoksen viranhaltijan on anottava ikälisää kansakouluntarkastajalta kansakoulun johtokunnalle toimitettavalla kirjallisella hakemuksella, jossa on mainittava, mistä ajankohdasta ikälisää haetaan, ja johon on liitettävä kouluhallituksen vahvistaman kaavan mukaan laadittu ansiolueto-

telo sekä kansakoulun johtokuntien antamat todistukset tai, ellei niitä ole saatavissa, muu luotettava selvitys palvelusajasta. Jos viranhaltijalle on aikaisemmin myönnetty ikälisä samanlaisesta virasta, hakemukseen on ansioluettelon lisäksi liitettävä aikaisempi ikälisäpäättös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös sekä edellä mainitut todistukset tai selvitykset viimeksi myönnetyn ikälisän alkamispäivää seuranneelta palvelusajalta. Ikälisän myöntäjän vaatiessa on hakijan esitettävä muutakin selvitystä palvelusajastaan.

Kansakoulun johtokunnan on tarpeelliset lisäselvitykset hankittuaan viipymättä toimitettava ikälisähakemus lausuntoineen kansakouluntarkastajan ratkaistavaksi.

4 §.

Viranhaltijalla on oikeus ikälisää varten lukea hyväkseen myös koko se aika, minkä hän, täytettyään kaksikymmentäyksi vuotta, on ollut valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltijana tai väliaikaisena tai sijaisena hoitanut valtion peruspalkkaista virkaa tai tointa tahi ollut päätoimeksi katsottavassa valtion ylimääräisessä tai sopimuspalkkaisessa virassa tai toimessa, tilapäisessä tehtävässä tai päätoimisena tuntiopettajana. Valtion palvelukseksi katsotaan myös palvelus eduskunnan viran tai toimen haltijana sekä Suomen Pankin, Ahvenanmaan maakunnan, kansaneläkelaitoksen ja postisäästöpankin toimen haltijana. Sa-

moin edellytyksin kuin valtion palveluksen saa viranhaltija lukea ikälisää varten hyväkseseen myös palveluksen sellaisessa järjestössä, joka valtion viran ja toimen haltijain neuvottelu-oikeudesta 22 päivänä tammikuuta 1943 annetun lain (82/43) tai kunnan viranhaltijain neuvottelu-oikeudesta 26 päivänä toukokuuta 1944 annetun lain (389/44) nojalla on hyväksytty neuvottelukelpoiseksi kouluhallituksen kanssa.

Siitä ajasta, minkä viranhaltija on kaksikymmentäyksi vuotta täytettyään ollut kunnan, kuntien keskusjärjestön tai kuntien yhtymän muussa kuin kansakoululaitoksen virassa taikka uskonnollisen yhdyskunnan toimessa, opettajana yksityisessä korkeakoulussa, yksityisessä kansakoulussa tahi valtion avustusta nauttivassa muussa yksityisessä oppi- tai kasvatustilaitoksessa, hän saa ikälisää varten lukea hyväkseseen sen ajan, joka ylittää neljä vuotta, jos tämä virka tai toimi on ollut päätoimi sekä kelpoisuusehtoihin ja laatuun nähden rinnastettavissa siihen palkkauslain 1 §:n 2 momentissa mainittuun kansakoululaitoksen virkaan, mihin hän tästä virasta tai toimesta erottuaan on ensiksi tullut.

Opettajan, tuntiopettajan tai työnohjaajan tehtävä katsotaan päätoimiseksi, jos hänen hoidossaan on vähintään kaksikymmentä luokkatuntia viikossa joko yhdessä tai samanaikaisesti useammassa kunnallisessa kansakoulussa tahi valtion koulussa tai oppilaitoksessa yhteensä.

Opetusministeriö voi erityisistä syistä oikeuttaa viranhaltijan lukemaan ikälisää varten hyväkseseen muunkin palvelusajan, kuitenkin enintään kahdeksan vuotta.

Eri palvelusaikoja ikälisiä varten yhteenlaskettaessa otetaan huomioon vain täydet kuukaudet. Eri viroissa tai toimissa palveltu yhtäjaksoinen aika otetaan ikälisää laskettaessa huomioon yhtenäisenä aikana, mutta jos palvelusaika ei ole ollut yhtäjaksoinen, otetaan kustakin palvelusjaksosta huomioon vain täydet kuukaudet.

Palvelusvuoden jakautuessa lukukausiin lasketaan yhden lukukauden virantoimitus kuudeksi kuukaudeksi. Kotitalousoppilaitoksen viiden kuukauden kesäkurssilla tai kansan- tai työväenopistossa lukuvuoden opettajana palvelun ajan lasketaan vastaavan puolta vuotta. Saman kalenterivuoden palvelusajoista älköön kuitenkaan ikälisää varten

luettako hyväksi enempää kuin kaksitoista kuukautta.

5 §.

Ikälisää ja eläkettä laskettaessa vähennetään se aika, jona viranhaltija ei ole virantoimituksen keskeytyksen vuoksi virkaansa hoitanut.

Vähennykseksi ei kuitenkaan lueta sitä aikaa, jonka viranhaltija on ollut:

- 1) vuosilomalla;
- 2) sairauden vuoksi virkavapaana, ellei se ole aiheuttanut palkkauslain 10 §:ssä säädettyä puolen palkan pidätystä;
- 3) raskauden ja synnytyksen vuoksi palkkauslain 11 §:n nojalla virkavapaana;
- 4) palkkauslain 12 §:ssä mainituissa tapauksissa julkisen tehtävän vuoksi estyneenä virkaansa hoitamasta;
- 5) palkkauslain 13 §:n 2 momentin nojalla virkavapaana osanottoa varten oppikursseihin, jotka kouluhallitus on järjestänyt, tai muita opintoja varten, jotka ovat omansa edistämään virkatehtävien suorittamista;
- 6) muusta syystä virkavapaana enintään yhden kuukauden saman kalenterivuoden aikana; tai
- 7) ilman syytä pidätettynä tai estyneenä virantoimituksesta.

Laskettaessa ikälisään oikeuttavaa aikaa muun kuin kansakoululaitoksen virassa suoritettun palveluksen perusteella, on myös tästä palvelusajasta tehtävä 1 ja 2 momentissa mainitut vähennykset.

6 §.

Ikälisän myöntämistä koskevasta päätöksestä on kansakouluntarkastajan lähetettävä jäljennös asianomaiselle kunnallishallitukselle.

Kansakouluntarkastajan on tammikuun kuluessa lähetettävä kouluhallitukseen luettelo edellisen kalenterivuoden aikana myöntämistään ikälisistä.

Erinäiset palkan lisät ja palkkiot.

7 §.

Valtioneuvoston on kouluhallituksen esityksestä vähintään joka viides vuosi tarkistettava luettelo niistä kunnista tai kunnan osista, joissa viranhaltijoille suoritetaan syrjäseutulisiä, ja samalla määrättävä kussakin tapauksessa maksettavan syrjäseutulisän suuruus.

8 §.

Tarkkailuluokan opettajan ylituntipalkkiosta sekä muun erityiskoulun johtajan palkkiosta ja opettajan ylituntipalkkiosta on voimassa, mitä niistä on apukoulun osalta säädetty.

9 §.

Milloin opettajanviran haltijan työaika lukuvuodessa on kahtasataa työpäivää pitempi, lasketaan siitä suoritettavaa lisäpalkkiota maksettaessa kuusi täyttä työpäivää täydeksi työviikoksi.

10 §.

Milloin opettaja määrätään oman virkansa ohella tilapäisesti hoitamaan toisen opettajan tehtäviä, suoritetaan hänelle tästä opetuksesta säädetty ylituntipalkkio.

11 §.

Jos ylitunteina hoidettava opetus ei kestä lukuvuoden koko työaika, suoritetaan tästä palkkio pidettyjen tuntien mukaan, jolloin kolmekymmentäkolme pidettyä tuntia oikeuttaa yhteen vuosiviikkotuntipalkkioon ja pienempi tuntien määrä vastaavaan kolmaskymmeneskolmasosaan siitä.

12 §.

Viranhaltijalle, jolle varsinainen palkkaus maksetaan etukäteen, suoritetaan etukäteen myös kalliipaikanlisä tai syrjäseutulisiä.

Ylituntipalkkio ja johtajanpalkkio suoritetaan kuukausittain jälkikäteen.

Pitemmästä työajasta tuleva lisäpalkkio suoritetaan jokaiselta elokuussa pidetyltä täydeltä työviikolta syyskuussa ja muilta osin viimeistään heinäkuussa.

Palkkaus virantoimituksen keskeytyksen ajalta.

13 §.

Naispuolisen viranhaltijan oikeus saada raskauden ja synnytyksen vuoksi virkavapautta täysin palkkaeduin alkaa kuukautta ennen sitä päivää, jolloin lääkäri tai kunnankätilä arvioi synnytyksen tapahtuvan, ellei viranhaltija lääkärintodistuksella osoita, että virkavapaus olisi hänen tai lapsen terveyden vuoksi välttämätöntä aloittaa sitä aikaisemmin tai myöhemmin.

Jos viranhaltija hänelle raskauden ja synnytyksen takia myönnetyn virkavapauden

jälkeen on todistetun sairauden vuoksi estynyt virkaansa tai tointansa hoitamasta, ei raskauden ja synnytyksen takia myönnetyn virkavapauden aikaa oteta huomioon palkanpidätystä sairausajalta määrättäessä.

14 §.

Viranhaltijalle, jolle myönnetään virkavapautta toisen viran hoitamista tai yksityistä ansiotyötä varten, alkoon palkkauslain 13 §:n nojalla ilman erityistä syytä annettako oikeutta palkan nostamiseen ja sijaisen palkkaamiseen.

15 §.

Palkkauksen määräämistä varten virantoimituksen keskeytyksen ajalta on kunnallishallituksen toimesta pidettävään luetteloon merkittävä ne päivät, jolloin viranhaltija ei ole ollut virantoimituksessa, samoin kuin syy poissaoloon.

Virkavapauden myöntäjän on kunnallishallitukselle ilmoitettava viranhaltijalle myöntämänsä virkavapaus ja sen syy.

Eläke.

16 §.

Kunnan kansakoululaitoksen viranhaltijan on anottava valtion varoista maksettavaa eläkettä kouluhallitukselta. Kouluhallitukselle osoitettu hakemus voidaan kuitenkin antaa kansakouluntarkastajalle kouluhallitukseen toimitettavaksi.

Hakemukseen on liitettävä kouluhallituksen vahvistaman kaavan mukainen ansioluettelo ja papintodistus tai siviilirekisterin ote sekä johtokuntien antamat todistukset tai, ellei niitä ole saatavissa, muu luotettava selvitys siitä virkapalveluksesta, jonka perusteella eläkettä anotaan. Hakemuksessa on mainittava hakijan eläkkeen maksuosoite.

17 §.

Viranhaltija, jolla on vähintään kymmenen eläkevuotta kunnan kansakoululaitoksen päätoimisen viran tai valtion viran tai toimen perusteella yhteensä, saa eläkettä varten lukea hyväkseen myös sen ajan, jonka hän kaksikymmentäyksi vuotta täytettyään on ollut sellaisessa muussa palveluksessa, joka 4 §:n mukaan ja huomioon ottaen 5 §:n säännökset luetaan hyväksi ikälisää varten.

Opetusministeriö voi erityisestä syystä oikeuttaa viranhaltijan lukemaan hyväkseen eläkettä varten muunkin palvelusajan, kuitenkin enintään kahdeksan vuotta.

18 §.

Opettajaviran haltija, jolla on kolmekymmentä eläkevuotta ja joka on toiminut apukoulun tai tarkkailuluokan opettajana vähintään viisitoista vuotta, on oikeutettu saamaan eläkkeen viidenkymmenenviiden vuoden ikään tultuaan.

19 §.

Viranhaltija, joka saa palkkausta ylemmän palkkausluokan mukaan kuin mihin hänen virkansa kuuluu, saa eläkkeen viimeksi saamansa peruspalkan mukaan.

20 §.

Kun viranhaltija on hakenut eläkettä sillä perusteella, että hän ennen kuudenkymmenen vuoden ikää tai sitä alemmaa eroamisikää on ruumiinvian tahi vähentyneiden ruumiintai sielunvoimien vuoksi pysyvästi menettänyt työkykynsä taikka että hän virantoimituksesta saadun ruumiinvian tai virantoimituksesta aiheutuneen sairauden johdosta on käynyt kansakoululaitoksen palvelukseen kytkenemättömäksi, on kouluhallituksen ennen eläkepäätöksen antamista hankittava asiasta lääkintöhallituksen lausunto.

21 §.

Koeaikaa palveleva opettaja, jolta on määräs peruutettu tai valtakirja kielletty sellaisesta syystä, joka kansakoululain 68 §:n 1 momentin mukaan aiheuttaisi vakinaisen opettajan viraltapanon, ja asuntolanhoitaja, joka samanlaisesta syystä on vapautettu virastaan, menettää oikeutensa eläkkeeseen.

Asia, joka koskee eläkeoikeuden menettämistä 1 momentissa mainitusta syystä, käsitellään ja ratkaistaan samassa järjestyksessä kuin vakinaisen opettajan viraltapano kurinpitotoimin. Jos 1 momentissa mainitussa tapauksessa on määräyksen peruuttamisen, valtakirjan kieltämisen tai virasta vapauttamisen suorittanut muu viranomaislainen kuin se, jonka toimivaltaan viraltapano kuuluu, toimittakoon ensiksi mainittu viranomaislainen asiaa koskevan päätösjäljennöksen ja asiakirjat viimeksi mainitulle viranomaiselle.

22 §.

Oikeus eläkkeen saamiseen lakkaa, jos eläkkeensaaja on, ennenkuin häneltä koeaikaa palvelevana määräys peruutettiin tai valtakirja kiellettiin taikka asuntolanhoitajana vapautettiin virastaan, tehnyt itsensä syypääksi sellaiseen tekoon, joka kansakoululain 68 §:n 1 momentin mukaan aiheuttaisi vakinaisen opettajan viraltapanon.

Jos 1 momentissa mainittu tapahtuma sattuu sen jälkeen, kun eläkkeen hakijan virkasuhde on lakannut, mutta ennen kuin eläke on hänelle myönnetty, on oikeus eläkkeeseen menetetty.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on kysymys oikeudesta eläkkeen saamiseen saatettava tutkittavaksi ja ratkaistavaksi siinä järjestyksessä kuin kansakoululaitoksen viranhaltijan viraltapanosta kurinpitotoimin on säädetty.

23 §.

Jos eläkkeensaaja nimitetään kunnan kansakoululaitoksen päätoimiseen virkaan tai määrätään koevuosille tällaiseen virkaan, älköön hän tässä virassa ollessaan saako nostaa ennen saamaansa eläkettä. Virkasuhteen lakattua hän saa jälleen nostaa eläkkeensä, jollei hänelle tämän virkasuhteen perusteella ole myönnetty uutta suurempaa eläkettä.

Sinä aikana, jona eläkkeensaaja kunnan palkkaamana sijaisena, väliaikaisena tai koevuosille määrättyä hoitaa kansakoululaitoksen päätoimista virkaa taikka toimii päätoimisen tuntiopettajan tehtävissä, hän saa täyden palkkauksen, mutta eläke pidätetään. Eläkettä ei kuitenkaan pidätetä, jos mainittu viransijaisuus tai tehtävä kestää yhtäjaksoisesti enintään yhden kuukauden.

Asianomaisen kansakouluntarkastajan on ilmoitettava valtiokonttorille eläkkeensaajan virkaan nimittämisestä tai viranhoitajaksi tahi päätoimisen tuntiopettajan tehtävään määräämisestä sellaiseksi ajaksi, jolta eläke on pidätettävä.

Mitä tässä pykälässä on sanottu eläkkeestä, koskee myös kansakoululaitoksen kustannuksista 8 päivänä kesäkuuta 1926 annetun lain (180/26) 28 §:n 2 momentissa tarkoitettua apurahaa.

24 §.

Jos eläkkeensaaja nimitetään valtion virkaan tai toimeen tai otetaan valtion ylimää-

räiseksi toimenhaltijaksi, älköön hän tässä virassa tai toimesta ollessaan saako nostaa eläkettään. Virkasuhteen lakattua hän saa jälleen nostaa eläkkeensä, jollei hänelle tämän virkasuhteen perusteella ole myönnetty uutta suurempaa eläkettä.

Jos eläkkeensaaja määrätään viransijaisena tai toistaiseksi hoitamaan valtion virkaa tai tointa tahi ylimääräistä tointa ja hän saa tästä täyttä peruspalkkaa tai vuosipalkkiota vastaavan palkan taikka jos hänet määrätään päätoimiseksi tuntiopettajaksi, pidetään hänelle tuleva eläke. Jos viran tai toimen hoitamisesta ei eläkkeensaajalle makseta edellä tässä momentissa mainittua palkkaa tai jos eläkkeensaaja otetaan valtion tilapäiseksi toimihenkilöksi, määrää opetusministeriö kuinka suuri osa hänen eläkkeestään on pidätettävä. Eläkkeen pidättämisestä on ilmoitettava valtiokonttorille.

25 §.

Kouluhallituksen tulee puolivuositain lähettää jäljennökset kaikista palkkauslain nojalla antamistaan eläkepäätyöksistä sekä niitä koskevat asiakirjat valtiontalouden tarkastusvirastolle tarkastamista varten.

26 §.

Eläke suoritetaan koko siltä kuukaudesta, minkä aikana eläkkeensaaja on kuollut.

Lakkautuspalkka.

27 §.

Kun kunnallisvaltuusto on asettanut kansakoululaitoksen viranhaltijan palkkauslain 28 §:n mukaan lakkautuspalkalle, kunnallishallituksen on määrättävä lakkautuspalkan suuruus ensimmäisenä vuotena viran lakkauttamisesta lukien sekä sen jälkeen.

Lakkautuspalkka suoritetaan kuukausittain etukäteen.

28 §.

Jos viranhaltijalla, jonka virka on lakkautettu, on ollut luontoisetuja, hän saa pitää ne kolmen kuukauden ajan viran lakkauttamisesta lukien.

29 §.

Jos lakkautuspalkalla ollut viranhaltija siirretään toisella palkkakunnalla olevaan virkaan tai toimeen, annetaan muuttokustannusten korvausta viranhaltijan ja hänen kotona asuvien perheenjäsentensä ja yhden ko-

tiapulaisen matkakustannuksista sekä niistä tarpeellisista kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet koti-irtaimiston ja mainittujen henkilöiden henkilökohtaiseen käyttöön kuuluvan omaisuuden kuljettamisesta. Matkakustannukset korvataan samojen perusteiden mukaan kuin viranhaltija on oikeutettu saamaan matkakustannusten korvausta virkamatkasta.

Muuttokustannusten korvaamista varten viranhaltijan tulee tehdä lasku näistä kustannuksista ja toimittaa se tositteineen kunnallishallitukselle, jos viranhaltija on siirretty saman kunnan toisen koulun virkaan, mutta muussa tapauksessa kansakouluntarkastajalle, joka lähettää laskun lausuntoineen kouluhallitukselle maksettavaksi.

30 §.

Milloin lakkautuspalkalla oleva ottaa vastaan kunnan viran tai hänet määrätään väliaikaisena tai sijaisena hoitamaan valtion virkaa tai tointa tahi kunnan virkaa taikka otetaan koevuosille tällaiseen virkaan tai toimeen, pidätetään lakkautuspalkkaa tai sanottu viran tai toimen palkkausta vastaava osa lakkautuspalkasta sinä aikana, jonka hän sitä virkaa tai tointa hoitaa.

31 §.

Lakkautuspalkalla oleva, joka on ottanut vastaan valtion viran tai toimen tai kunnan viran taikka määrätty hoitamaan 30 §:ssä tarkoitettua virkaa tai tointa tai otettu koevuosille tällaiseen virkaan tai toimeen, on velvollinen viipymättä kirjallisesti ilmoittamaan siitä kouluhallitukselle, jonka tulee lähettää ilmoitus lakkautuspalkkaa maksavalle kunnallishallitukselle. Viranomaisen, joka on ottanut virkaan tai toimeen lakkautuspalkalla olevan, on samoin tehtävä ilmoitus kouluhallitukselle.

32 §.

Kouluhallituksen on pidettävä lakkautuspalkalle asetetuista luetteloa, josta heidän ikänsä, tutkintonsa ja aikaisempi virkatointinsa selviävät.

Luontoisedut.

33 §.

Luontoisetuna annettavan asunnon tulee täyttää asuinhuoneistolle asetettavat kohtuulliset vaatimukset.

Milloin asunto annetaan muusta kuin kouluhallituksen vahvistamien piirustusten mukaan rakennetusta huoneistosta, kolmen huoneen ja keittiön sisältävän asunnon pinta-alan tulee olla vähintään 70 m², kahden huoneen ja keittiön 50 m² sekä huoneen ja keittiön 35 m², jollei kouluhallitus yksityistapauksessa myönnä poikkeusta.

Kouluhallituksen vahvistamien piirustusten mukaan asuinhuoneistoon sen säädettyä enimmäispinta-alaa ylittämättä rakennettua palvelijanhuonetta, jonka pinta-ala ei ylitä 10 m², ei lueta eri huoneeksi määriteltäessä luontoisetuna annettavan asunnon huoneiden lukumäärää.

Asuntolanhoitajalle on annettava asunto asuntolan yhteydestä.

Puutarhamaa on annettava mikäli mahdollista asunnon välittömästä läheisyydestä.

34 §.

Perheellisenä on pidettävä opettajaa, jonka perheeseen kuuluu puoliso tai kotona asuva lapsi, jolla ei ole omaa perhettä.

35 §.

Luontoisetuna annettavaan asuntoon kuuluu myös taloudessa tarpeellinen säilytystila tai aitta.

Jos asunnossa on uunilämmitys, on viranhaltijalle, mikäli hän haluaa, annettava pilkottuja polttopuita lämmityskaudeksi sama määrä, joka valtion vastaavankokoista virka-asuntoa varten annetaan.

36 §.

Vapaana oleva, viranhaltijan luontoisetuihin kuuluva asunto on annettava ensi sijassa koulun johtajalle, toisessa sijassa perheelliselle opettajalle ja kolmannessa sijassa virassa vanhimmalle.

37 §.

Viranhaltija on oikeutettu luopumaan luontoiseduista joko kokonaan tai osaksi, kun toinen viranhaltija, jolle sellaiset luontoisedut lain mukaan kuuluvat, mutta jolla niitä ei ole, haluaa saada ne käyttöönsä. Virkavapaa tai virasta pidätetty viranhaltija saa kunnallishallituksen suostumuksella luopua luontoiseduistaan siksi ajaksi, jona hän ei hoida virkaansa.

Viranhaltija, jolla on luontoisetuna asunto, on velvollinen virantoimituksen keskeytyksen ajaksi luovuttamaan sijaisen käytettäväksi välttämättömästi tarvittavan osan asunnosta, mikäli sijaiselle ei voida antaa tämän viranhoidon kannalta tarkoitustaan vastaavaa asuntoa muualta.

38 §.

Viranhaltijan, jolla on luontoisedut, on luovutettava ne samalla, kun hän eroaa virasta. Jos sellainen viranhaltija kuolee, on luontoisedut luovutettava ennen sen kalenterikuukauden ensimmäistä päivää, joka kahden kuukauden kuluttua kuolinpäivästä ensiksi seuraa. Kuolleen viranhaltijan oikeudenomistajat ovat kuitenkin velvolliset luovuttamaan viranhaltijan käytettäväksi välttämättömästi tarvittavan osan asunnosta.

Viranhaltija voidaan velvoittaa luopumaan asunnostaan, jos se on tarpeen antaa koulun johtajalle ja jos hänelle voidaan antaa tyydyttävä muu asunto. Asunnon luovuttamisesta päättää kunnallishallitus.

39 §.

Luontoisetuja viranhaltija ei ole oikeutettu ilman kunnallishallituksen lupaa vuokraamaan muille eikä käyttämään muuhun kuin ne ovat tarkoitettut. Hän on myös velvollinen hoitamaan ne huolellisesti. Jos viranhaltija on parantanut puutarhan kuntoa, hän saakoon virasta erotessaan tai oikeudenomistajat hänen kuoltuaan kunnalta kohtuullisen korvauksen siitä. Jos viranhaltijan tai hänen perheensä tuottamuksen vuoksi luontoiseduille on koitunut enemmän vahinkoa kuin kuluminen huolellisessa käytössä aiheuttaa, tai jos opettaja on laiminlyönyt puutarhan kunnossapidon, hän on velvollinen korvaamaan vahingon. Näistä korvauksista päättää kunnallishallitus.

40 §.

Luontoiseduista suoritettavan korvauksen suuruudesta kussakin tapauksessa päättää säädettyjen perusteiden mukaisesti kunnallishallitus, jollei kunnallisvaltuusto ole toisin määrännyt.

Korvaus on pidätettävä viranhaltijalle maksettavasta palkkauksesta kuukausittain.

Korvaus luontoiseduista on suoritettava sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jonka kuluessa viranhaltija niistä luopuu.

*Väliaikaiset viranhoitajat, viransijaiset,
tuntiopettajat ja työnhajaajat.*

41 §.

Väliaikaiselle viranhoitajalle maksetaan palkkaus kuukausittain jälkikäteen.

42 §.

Jos väliaikaisen viranhoitajan tai viransijaisen palkkaus on laskettava kuukauden osalta, lasketaan kalenterikuukaudesta riippumatta jokaista päivää kohden 1/365 virasta tulevasta vuosipalkkauksesta.

43 §.

Viransijainen on velvollinen ottamaan vastaan sellaisen asunon, joka hänelle kysymyksessä olevan viran vakinaisena haltijana kuuluisi, sekä suorittamaan siitä määrätyn korvauksen. Jollei tällaista asuntoa ole tarjottavana, sijainen on velvollinen tyytymään sellaiseen asuntoon tai asunnon osaan, joka täyttää hänen välttämättömän asunon tarpeensa. Milloin sijaiselle annetaan vain asunon osa, on korvauksena suoritettava vastaava osa koko asunnosta pidätettävästä korvauksesta.

44 §.

Tuntiopettajalle ja työnhajaajalle maksetaan viikkotuntipalkkio kuukausittain jälkikäteen.

Vuosiviikkotuntipalkkio jaetaan maksattamista varten joko kahdellatoista tai niiden kalenterikuukausien lukumäärällä, joina tuntiopettaja antaa opetusta. Jakamistavan määrää kouluhallitus.

Erinäiset säännökset.

45 §.

Opettaja on velvollinen säädetyn opetusvelvollisuutensa lisäksi tarvittaessa opettamaan enintään kolme ylituntia viikossa.

46 §.

Tarkkailuluokan ja muun erityiskoulun opettajan opetusvelvollisuudesta on voimassa, mitä siitä apukoulun osalta on säädetty.

47 §.

Viranhaltija saa matkakustannusten korvausta ja päivärahaa samojen perusteiden

mukaan kuin vastaavaan palkkausluokkaan kuuluva valtion viran tai toimen haltija.

Matkalaskujen hyväksymisessä ja maksattamisessa noudatetaan, mitä asianomaisessa kunnassa on siitä määrätty tai määrätään.

48 §.

Jos kunta haluaa suorittaa palkkauslain 43 §:n perusteella viranhaltijalle suurempaa palkkausta tai eläkettä kuin sanotussa laissa on säädetty, ottakoon siitä määräyksen kansakoulun ohjesääntönsä.

49 §.

Kansakoulunopettaja tai asuntolanhoitaja, joka on nimitetty ennen palkkauslain voimaantuloa ja joka haluaa säilyttää siihen saakka voimassa olleiden säännösten mukaisen palkkaus- ja eläkeoikeutensa, tehkään siitä säädetyn määräjän kuluessa kirjallisen ilmoituksen asianomaiselle kunnallishallitukselle, jonka tulee viipymättä ilmoittaa asiasta kouluhallitukselle.

50 §.

Opetusministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tämän asetuksen soveltamisesta.

51 §.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1958. Samalla kumotaan

kansakoululaitoksen kustannuksista kesäkuun 8 päivänä 1926 annetun lain täytäntöönpanosta 6 päivänä helmikuuta 1932 annettu asetus (43/32) siihen myöhemmin tehdyine muutoksineen kansakoulunopettajain ja asuntolanhoitajan palkkausta ja eläkkeitä koskevalta osalta;

maalaiskuntain alakansakoulujen opettajien oikeudesta lukea virkavuosiin lisäpalkkiota ja eläkettä varten palvelusaika ennen oppivelvollisuus- ja kansakoululaitoksen kustannuslain voimaan astumista sekä säädettyä kelpoisuutta vailla palveltu aika lähivuosina sen jälkeen 23 päivänä joulukuuta 1921 annettu asetus (287/21); sekä

kaikki muut asetukset ja asetuksenluontoiset säännökset, jotka ovat ristiriidassa tämän asetuksen kanssa.

Jos viranhaltijalle on aikaisempien sääntösten mukaan myönnetty ikälisä, noudetaan ikälisien lukumäärän suhteen aikaisempaa päätöstä tämän asetuksen voimaantulon

jälkeenkin siihen saakka, kunnes viranhaltijalle myönnetään uusi palkkauslain ja tämän asetuksen mukainen ikälisä.

Naantalissa 23 päivänä heinäkuuta 1958.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN.

Opetusministeri *Kustaa Vilkuna.*

Printed in Finland
Suomen Kirjallisuuden Seura
Suomen Kirjallisuuden Seura
Suomen Kirjallisuuden Seura

N:o 323.

Asetus

oppikoulujen lukusuunnitelmista annetun asetuksen muuttamisesta.

Annettu Naantalissa 23 päivänä heinäkuuta 1958.

Opetusministerin esittelystä muutetaan oppikoulujen lukusuunnitelmista 12 päivänä maaliskuuta 1948 annetun asetuksen (196/48) 1 § näin kuuluvaksi:

1 §.

Oppikoulujen oppiaineet ja niiden viikottaiset tuntimäärät ovat seuraavat:

Suomenkieliset koulut.*8-luokkainen poikalyyseo ja 8-luokkaisen yhteislyseon poikaoppilaat.*

	Keskikoulu						Lukio								Yhteensä	
	I	II	III	IV	V	yht.	VI		VII		VIII		Yhteensä		Kieili-linja	Matem.-linja
							Kieili-linja	Matem.-linja	Kieili-linja	Matem.-linja	Kieili-linja	Matem.-linja	Kieili-linja	Matem.-linja		
Matematiikka	5	4	4	4	4	21	3	5	3	5	3	5	9	15	30	36
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	4	3	4	4	4	19	3		3		3		9	9	28	28

8-luokkaisen yhteislyseon tyttöoppilaat.

	Keskikoulu						Lukio								Yhteensä	
	I	II	III	IV	V	yht.	VI		VII		VIII		Yhteensä		Kieili-linja	Matem.-linja
							Kieili-linja	Matem.-linja	Kieili-linja	Matem.-linja	Kieili-linja	Matem.-linja	Kieili-linja	Matem.-linja		
Matematiikka	5	4	4	4	4	21	3	5	3	5	3	5	9	15	30	36
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	4	3	4	3	3	17	3		3		3		9	9	26	26

8-luokkainen klassillinen lyseo.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Yhteensä
Matematiikka	5	4	4	4	4	3	3	3	30
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	4	3	4	4	4	3	3	3	28

9-luokkainen tyttölyseo.

	Keskikoulu							Lukio				Yhteensä					
	I	II	III	IV	V	VI	Yht.	VII		VIII		IX		Yhteensä	Kieli- linja	Matem. linja	
								Kieli- linja	Matem. linja	Kieli- linja	Matem. linja	Kieli- linja	Matem. linja				Kieli- linja
Matematiikka	5	4	4	3	3	3	22	2	4	2	4	2	4	6	12	28	34
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	4	3	4	4	3	3	21	3		3		3		9		30	30

Ruotsinkiliset koulut.

8-luokkainen poikalyseo ja 8-luokkaisen yhteislyseon poikaoppilaat.

	Keskikoulu						Lukio				Yhteensä					
	I	II	III	IV	V	Yht.	VI		VII		VIII		Yhteensä	Kieli- linja	Matem. linja	
							Kieli- linja	Matem. linja	Kieli- linja	Matem. linja	Kieli- linja	Matem. linja				Kieli- linja
Matematiikka	5	4	4	4	4	21	3	5	3	5	3	5	9	15	30	36
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	4	3	4	4	4	19	3		3		3		9	9	28	28

8-luokkaisen yhteislyseon tyttöoppilaat.

	Keskikoulu						Lukio				Yhteensä					
	I	II	III	IV	V	Yht.	VII		VIII		IX		Yhteensä	Kieli- linja	Matem. linja	
							Kieli- linja	Matem. linja	Kieli- linja	Matem. linja	Kieli- linja	Matem. linja				Kieli- linja
Matematiikka	5	4	4	4	4	21	3	5	3	5	3	5	9	15	30	36
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	4	3	4	3	3	17	3		3		3		9	9	26	26

8-luokkainen klassillinen lyseo.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Yhteensä
Matematiikka	5	4	4	4	4	3	3	3	30
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	4	3	4	4	4	3	3	3	28

9-luokkainen tyttölyseo.

	Keskikoulu							Lukio				Yhteensä					
	I	II	III	IV	V	VI	yht.	VI	VII	VIII	Yhteensä	Kieli- linja	Matem. linja				
								Kieli- linja Matem. linja	Kieli- linja Matem. linja	Kieli- linja Matem. linja	Kieli- linja Matem. linja						
Matematiikka	5	4	4	3	3	3	22	2	4	2	4	2	4	6	12	28	34
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	4	3	4	4	3	3	21	3	3	3	3	9	30	30			

Naantalissa 23 päivänä heinäkuuta 1958.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN.

Opetusministeri *Kustaa Vilkuna.*

